

TÖRTÉNETEK, MESÉK

494.

A hazajáró katona lelke

A lánynak meghalt a vőlegénye, és szerette volna, hogy lássa. Elment a javósasszonyhoz, hogy mondja meg, mit tegyen. Azt mondta a Kata néni javósasszony: Tudod édes lányom, mit tegyél, én megmondom neked, de meg kell ám azt fűzetned, mer másként nem lesz szerencséd. Éjjel egy órakor menj ki a temetőbe és hozd el a vőlegényed keresztjét, és azzal másnap egy órakor éjjel rakjál tűzet. Tegyél föl kukuricakását, és avval főzd meg. Amikor a kása forr, akkor mondd: Pötty kása, pötty kása, gyere haza rózsám. Ezt háromszor mondd, és meglátod, hogy hazjön. Így is vót. És amikor háromszor elmondta a lány, eccercsak kopogtatnak a zablakon. Kiszóll a lány, hogy ki az. Én vagyok édes rózsám, gyere ki, meggyüttem hozzád. Nagy röhömmel kimegy a lány és látja, hogy egy katona ül a lován. És odaszalad hozzá és megcsókulják egymást. És azt mondja neki, gyere rózsám ülj föl a lovamra, elviszlek oda, ahol én lakom. Föl is ült a lány és gyorsan vitte a lányt, meg a katonát. Közben kérdezte mindig a lányt a katona: Holdvilág lassan jár, holt katona gyorsan jár; félsz-e édes rózsám? A lány mindig azt mondta: Nem félek a Jézus nevében. Eccercsak megérkeztek egy temetőbe. Itt mondja a katona: No rózsám száj le ja lovamról, itt a zén lakásom. Oda álltak egy mély sír széléhez.... Eccercsak megszóllalt a kokas. Azt mondta a katona a lánynak: Lejár a zén időm, el kell mennem, isten veled rózsám; és beugrott a sírjába. És összezsapódott a föld, úgy hogy a lánynak a szoknyáját odacsípte. Ekkor a lány elkezdett sírni, nagyon sélt. El kellett tépni a szoknyája szélit, így tudott a sírtől megszabadulni. A ló meg eltűnt. Most a lány a nagy éjjelnek nem mert nekiindulni. Sírt és ezeket a szavakat mondta: Szentséges jó isten, Szűz Mária segítsetek innejd meg, hogy hazakerülhessek élve... Közben szidta a javósasszont, hogy mér is fogadott szót neki, vén boszorkány, tuskére, égetni való, hogy a hét nyavalya üsse meg, hova elhozott engem árkonbokron, vízen keresztül; szentséges isten, Mária, Szent József, segítsetek innejd haza... Közben eszibe jutott, hogy van a temetőben sírház, ahova a halottakat szokták betenni. Elment oda. Láta, hogy nyitval van a zajtó. Bement és legugorcult egyik sarkába és ott sírt. Eccercsak hallott kokaskukorékolást a messzességből. Na most má csak megvérrad, mondta magában. Eccercsak kopogást hallott. Ki

járhat itt ilyenkor? Vetette magára folyton a keresztet. Szant-
séges isten, Májra, Szent József, segítsenek meg. És bement hoz-
zá egy férfi, a temetőőr, akkérdi a lányt dühösen: Hát te mit kere-
sel itt, hogyan kerülész ide ebbe a nagy éjjelbe? Ekkor a lány re-
megő hangon mondta: Egy holt katona-vőlegényem hozott ide...
Hol lakol? Mondta, hogy lent a visnyei faluban. Hogy hínak? Hor-
vát Rózei. Hát innejd el kell távoznod, itt élő ember nem marad-
hat, észrevesznek a Bolygó lelkek, széttépnek itten. Nagyon félt
a lány, és összetett kézzel könyörgött, hogy mutassa meg a zutat
merre vezet, hogy haza kerülhessen. Ekkor azt mondja a temetőőr:
a teremtésedet, mit gondúsz, hol van ide a visnyei falu útja?
Öt-hat falun kell keresztülmenned. No, gyere, megmutasztom, osztán
istenhírével csak menj. Köszönöm jószágát, mire fölkel a nap, majd
csak hazaérek.
"Igy történt."

495. 49

Ez rajtunk történt meg. 1924. január 29-én nősültünk, és június-
ban, úrnappja körül észleltünk valamit Örzsén /felesége/. Ezt amit
én most elmondok, ez úgy igaz, mint hogy a zégben isten van. Se
nem töszök hozzá, se nem vőszök el belüle. Új házasok voltunk. Na
és kérem szépen, elmöntünk möggyezni a feleséggel. Ez volt úr-
napján. Azelőtt még a fának az ágára nem mert menni, akkor pedig
felmén a fára, mint a macska, a fának a tetejére, csak úgy hajlott
vele az ág. Hát úgy csudalkoztam! Valahogy le tudtam csányi....
Előtte azt mondta anyám, ha gyüttök haza, hozzatok a szőlőskert-
ből répalevelet. Vót ott a szőlőskertben egy kis csőszgunyhó, oda
vótak rissz-rossz karók bedobva. Feleségem bemén, lefeküdt oda.
Ne feküdj le, hiszen mást este van, menjünk zaza, és köll levelest is
szedni. De ő csak hegyibém gyütt, elkezdett öklényi, karmúnyi: menj
innst te rohadt zsidó - aszongya - mer, ha a Gábor megtudja, mit
csinál az nékem! Én erre kapesótam, hogy itt nem jó van valami.
Megint elkezdett karmúnyi, ütött, vert. Mindegy, megfogtam a kezit,
ēvezettem az édesapja házához.... Hát azok is látták mingyá, s a
mama * azt mondja *, gyere angyalom, feküdj le. Tudott ónyát önteni,
öntött neki ónyát háromszor. Mer én abba a zidőbe még hitetlen vó-
tam, az biztos. Hát létregyütt.... Az ónyaöntésnek vót valami ered-
ménye, mer akkor ē tudott gyünni velem haza.

Mikor odaértünk az apai házhoz, - majd egy kilométer - a mi kapunkba, mámeleg nem jó van, mámeleg nem akar begyünni. Megfoktam, bevitettem. Ekezdett sírnyi. Azt gondúta a zén apám, hogy megvertem. Mi van vele? Mondom, én nem tudom.... A tálho odaültünk enni. Mondom, köllene viz. Ő kapja a korsót, megy ki, de nem is a kánához, hanem ki a kútra. Akkor tudtam, hogy itt má nem jó van.. Akkor má vagy 200 lépésre elszaladt. Visszavitettem út. Apám elment a szülejiér. A zapja meg akarta vernyi, mondtam nem szabad.. Azt hittem, lehet, hogy talán bekövetkezik az, amit nekem mondtak, mikor vőlegény voltam, hogy ne vedd el, mer így meg ugy! Na jó van. Ezalatt le köllött kötnyi az ágyhó kötéllel, mer má nem birtunk vele. Hát valahogy azé létregyütt. Hát reggel mingyá kocsira töttem. Azt mondták, ne doktorhó, ne kórházba vigyem, hanem javósho. Hát elvittük Kocsolára, ez pénteki nap vót. Mondom, ott hálunk a sógoromnál, az ő nagybátyjáná, akkor hátha javul valamit addig. A zángyi leszaladt hozzá, aszongya, máma nem csinállok semmit, tudtam, hogy gyünnek, má vártam is őket, maj éfél után. Ja! Közben, amikor osztán vittem én, mentünk a zúton, bementem én egy kúthoz megitatni a lovakat. Ott vót két ember szöröncsére, mer ahogy leszálltam én a kocsiról, az én feleségem leugrott és futóra. Az egyik fiatalember alkapta, na gyerünk, a kocsira föl. Mentünk ki a kónyi hegyeknek, hát egy fiatal nő utánunk gyütt, ott a hegyen, a kocsi után. Mondom neki, hova mégy? Aszongya, emén, itt laknak, mer laktak ott a hegybe. Nem ment be, gyütt csak utánunk. Kiértünk a tetőn, ott vót egy puszta. Akkor kérdeztem tüle megin, hova mégy? Aszongya, ide a pusztára. Jó van. Nekieresztem én a lovakat, bele, ami belefér. De mire egy kerülő úton - mi az országúton mentünk - ő a pusztán köröszkül, már ő ott üldögélt, ott várt bennünket. Közöszkül vót! Mondtam neki, hát te azt mondtad, hogy ide mész a pusztára. Nem szót semmit. Mondom, leszálllok és összetiprom. Aszongyák, nem szabad, hagyó.. Leértünk a kocsoláitemetőnek, ottan bement a temetőbe az illető nő. És mit lattunk ott? Az égen olyan feszület vót, amilyen nyári időben 7-8 óra tájban a nap, amilyen magossan van, olyan magossan vót a köröszkül... Nem messze vót a nagybátyja, ahová mentünk. Ott is leugrott a kocsiról. Ők nem tudtak Őrzsiről semmit, hogy mi van vele. Hát a bátyja - most is él - aszongya Őrzsikém, micsinász? Hát ugy ment mindenkinek, mint aki meg van veezvel. Mondom, vigyük be. Lekötöztük megint. Azt mondja az ángyom, no majd, aszongya, szerette ez a kis Janikát. Hát odatták neki, de alig tudtuk elvenni tüle.

Széjjeltépte volna azt a kisgyereket. No aztán ángyom futóra, elszaladt a javósasszonyhoz és mondja nekije... Azt mondja, tudom, vártam, azt mondja, azt is tudom, hogy kísérték, de jól tetted ja fiatalember, hogy nem bantotta. No, azt mondja, éfél után mingyá gyühetnek le vele. Há levittem, és gyütt a zegész rokonság is... Hát akkor megláttam, hogy két fogsora volt a nőnek, alul is kettő, fölül is, mikor megláttam - a zannya szakramentomát - irtóztam föle, hogy milyen egy nő ez. Mingyá ott hattam, kimentem a lovakhó. Alul is két sor foga volt, felül is kettő, így hát neki a szája így állt, ilyen csúcsosan, ahogyan beszélt. Sovány öregasszony vót, nem emlékszem a nevére. Olyan sötét hēre vitte a feleségemet, kémény nem vót... Egyszer csak az ángyom, azt mondja, Gábor gyere, nincs az Örsinek semmi baja. Ónyát öntött nekije, meg imátkozott. /Közbeszólt Örsze néni./ És vót ott egy kép is, mindig azt néztem, azt hiszem Mária-kép vót, Mária-kép vót, és a kigyót tiporta...

Mindig azt nézte, aztan így vót a keze és imátkozott. Mikor én má egy kicsit létretértem, akkor láttam, hogy micsiná: csöpögött a vijasz és imátkozott magába. No és aztán /folytatja Gábor bácsi/, azt mondja, idevigyázzon fiatalember, a maga felesége rontásba vót, de szerencséje, hogy hozzám volt rontval, mer mingyá tudtam segíteni, de siessenek haza; tudom, hogy a zistállóba háltak maguk, -ezen mód mondta ám- felesége feküdt belül a fal mellett, maga meg kívül. Majd ha bemén az istállóba, nyúljon oda a fejszalmához, az el fog válni, és ott lesz egy koszorú, de ezt el ne felejtse, mert ha ezt elfelejti, és mégegyszer ráfekszik, akkor nem tudok többet segíteni...

Hát úgy hajtottam hazáig, hogy. Hazaértünk, bemegyek az istállóba, viszem ki a koszorút; egy gyönyörű szép fődítökbű volt egy koszorú, mintha csak ki lett vóna vasalva. ~~Mivel vót összekötve~~ Abban az időbe kontyot kötöttek, az meg vót kötve olyan pertlifélével. És annak a végibül vágtak el három szál hajával együtt, s evvel vót összekötve a bokkrétánkból egy-egy szál, bekötve a koszorúba. Mer mind a kettőnkéből hiányzott egy-egy bokkrétaszál, a vőlegány és a menyasszony bokkrétából is...

No most aztán, a hónap első péntekjén el kellett égetni a koszorút. Azt is mondta a javósasszony, hogy nagyobb baja nem lesz nekije többször már, de kilenced napra még ki fog rajta ütni a betegség.

Kiütött rajta, úgy hogy akkor ément volna, de oszt hála isten nem volt több baja. Azt mondta a javós, hogy amikor maguk égettik majd azt a koszorút, fűtsék be a kemencét és oda dobják be. S amikor az a koszorú ég, az illető oda fog menni, mer sialkodik a koszorú, tehát oda fog menni az illető kérőér, /valamit kölcsön kérni/. De ne adjanak neki, akármit is kér...

Hát meggyűtt háromszor. Tűt kért, meg cernát. /Virágné volt sügta nekem Örzse néni./

Mikor tehát el vót fűtve a kemence, édesapám leste, hogy ki gyün az utcán. Hát legelsőben Barsi Pali bácsi gyűtt be a feleségével, a volt a biró, s az is hallotta, hogy sialkodott a koszorú a kemencében. Aztán később megbizonyosodtunk a dolgokba...

Nekem aztán mondhatja valaki, hogy nincs boszorkány!

Mert van, mert rajtunk történt meg. Énnám hitetlenebb ember nem vót erre célra, mer én is azt mondtam, hogy boszorkány van a fenét, nincs boszorkány, és mégis van, mer rajtunk történt meg. Tehát először akkor bizonyosodtunk meg, mikor háromszor is gyűtt az illető kérni, tűt meg cernát, amikor a koszorú sialkodott.

/Sirt, visitott, sistergett./ Ezt megmondta a javósasszony. No most kérem, évek múltával teljesen bebizonyosodott az eset. Odajött hozzánk a szomszédasszony, a apámnak azt mondja: Jóska bátyám, adjon énnékem tíz forintot. Minek az, kérdi. Mert engem az a rohadt ember megvert, megrugódozott és én összehúzatom. Azt mondja az én apám, mivel akarod te összehúzatni? Azt mondja, mivel? Hát mivel rontották meg magának a msnyét? Én is oda akarom vinni ezt a rontást, de ahhol pénz köll, azé kérnék magától tíz forintot, kölcsön... Magának a rontást a menyé ellen én hoztam el, vagyis a koszorút. /Ez a szomszédasszony Török Örzse volt./ Azt mondja neki apám, te Örzse, el ne mondd eztet, mer a zén fiam agyonüt ám tégedet, hogy te hoztad meg a rontást. Azt mondja apám, hát ki csinálhatta akkor? Hát tudhatják maguk, hogy a szomszéd. /Ti. Virágné/ A rontást bizony én is vittem el, és én is hoztam meg akkor. A rontóasszony koppányszántai volt...

Ott voltak ilyen búbajos asszonyok. Nem emlékszünk rájuk, a nevékre, élnek-e, nem élnek-e? Meghāttak ezek a boszorkányok tán. Némelyik az rontott is ezek közül. A titkát nem árulták el senkinek sem, mer nagy zűrzavar lett volna belüle...

A jóisten megverte az illetőt, Mert hát nem mentem el a fiához férhő, /szól közbe Örzse néni/. Azér nem szabad lett volna ilyen csináni, hogy akkora ellenségem legyen, én nem csináltam volna

a viláért sem senkinek.

Az apósom mondta el ezt nekünk, mer mikor meghalt az az asszony, a Törökné, én nagyon megsirattam, a szömömbe olyan hízelgő vót. S akkor mondja a zapósom, hogy ne sirasd, hisz az tötte tönkre az életödet...

Hogy mond ilyet? Mikor meg vótá rontva! Hát mé nem mondta meg akkor? Há azé lányom, mer a Gábor agyonütötte vőna és nem akartam, hogy ezé börtönbe kössön ki.

496.

A kutasai Boronkai Urasággal történt ez az eset. Ez az uraság már régen meghalt.

Nagyon döglöttek az uraság bivaljai. Azt mondja a parádés-kocsisának, fogjal be, kiviszel a tanyára. Amikor odaértek, azt mondja a gulásnak: hány bivalom döglött meg máma? Méltóságos úr, öt darab. Van itt nálad kisbalta? Azt mondta van. Na akkor hozd ide. És odamentek, ahol fekszik a döglött bival. Szétdarabolattatta akkorára, amilyen a kezében elfért és fölfelé dobálta, azt mondta: Ne Isten, ha elvetted, edd meg...

Amikor kitöltötte az uraság a bosszúját, akkor elment, fölült a hintóra és elmentek. A kocsisnak nem volt szabad se hátra, se oldalt nézni, csak ment egyenesen. Amikor hazaért a kastélhoz és beállt a kocsis, azt érezte, hogy a hintó megbillent és biztosan kiszáll az uraság. Kifogott az istállóba. A méltóságos asszony kiment az istállóba, hogy hol a méltóságos úr? Én hazahoztam méltóságos asszony! Nincs sehol a lakásban. A méltóságos hívta a szolgálkat, hogy keressék meg. A hálószobában egy kutyafejet láttak az ágy alatt. A többi része emberi alak volt, az uraság ruhájában. A báróné elkezdett sirni, hívatta a papot, hogy szentelje meg, imátkozzon. A báróné visszament az istállóba, hogy mi történt. A kocsis elmondta, hogy nagyon csúnya dolgot csinált a tanyán. Hiába, nem tudták visszaváltoztatni az uraságot.

Építettett az uraságné a kastélhoz egy földalatti utat, és azon járt az uraság a templomba. A templom körül építettett minden szentről egy szobrot.

Meg is voltak a szobrok, még én is láttam, mert én ott bémálkoztam. Mindaddig megvoltak a szobrok, mig a front be nem jött.

Abba az időbe, mikor a Jézus Krisztus a földön járt, hát a Szent Péter vót neki ja keze-lába. Hát mennek, mendegélnek, hát aztán a Jézus látja ám, hogy van ott egy krajcár. Azt mondja neki, te Péter vedd fő, Hát én má nem hajulok le érte, hát a Jézus fővette. Hát mönnek, mönnek, hát aztán árulták ám a cseresnyét. Hát száz szem cseresnyét kapott a Jézus a krajcárért.

Baletötte a tarisznyájába. Hát mögen csak mönnek, mönnek, jó meleg van, ledob egy szem cseresnyét. Péter főveszi, mögeszi. Megen csak mönnek, megen ledob egyet, megen Péter főveszi, meg-eszi. Hát így mikor vége van a cseresnyének, na azt mondja: Péter egyszer nem hajótá le, most lehajútá százszor. Hát mögen utaznak tovább, hát éfáradnak, betérnek egy ilyen kocsmába. Hát ott meg ilyen kocsisok nagy mulatságot rendeztek, táncútak, danútak, Hát ezek meg szállást kérnek, hát azt mondja nekik a kocsmáros: hát feküdjenek le oda a sarokba, hozzanak egy kis szénát, Hát lefeküdtek oda. Hát azt mondja neki Jézus, hunnan feksző Péter? Azt mondja, én majd kívü, legalább jobban nézem őket, hogyan táncúnak. Jó van, kívü feküdt, hát mikó jó táncúnak, danúnak, sokat ittak, egyiknek eszibe jut: Te rugódjuk meg azt a széso_xt, egy kicsit. Hát jó, megrugódták, Hát azt mondja a Péter, Jézus, most feküdjé te kívü, majd én belü fekszek. Na jó van. Megen táncúnak egy kicsit, azt mondja az egyik, ennek a széso_nnek adtunk, most rugódjuk meg a besőt is egy kicsit. Hát aztán így akkor a Pétert megen csak jó megrugódták.

Vót eccer egy nagy uraság, annak a zuraságnak vót három gyönyörű lánya. Annak az uraságnak a kertjibe vót egy nagy tó. Ezek a lányok mindig oda szoktak járni fürödni. Este odajártak fürödni. Megfürödtek, aztán hazamöntenek, azt lefeküdtek. Hát történt az, hogy három király-gyerököt mög elvarázsútak, ezekbű hát ilyen sárkányok löttek; na, ezek fogták magukat, érabúták ezt a három királykisasszonyt. Elvitték a zű birodalmukba, le a föld alá; ott vót a zű birodalmuk, de ezek olyan gyönyörű három lány vót. Egyik úgy nézett ki, mintha arany lett vóna, másik meg gyémánt, a harmadik meg mintha ezüst, szép ezüstös haja vót neki.

Na közbe vót egy nagyon szegény asszony, annak vót egy fia. De ez olyan szegény vót, hogy az járt erdőre fáér mindig. Hát egyszer is eltévedtek, émentek fáér, hát a gyerek annyira játszott, annyira, hogy elkeveredett az anyjától. Mikor az anya este akart hazamenni, nem találta a gyereket. Hát a gyerek ott maradt. A zannya szomorúan hazament, nem találta. Szegény gyerek mögy, mögy, má éjje vót, hát hallja ám, hogy egy helyen valami csölingelés van. Hát megy oda, hát annak a csikónak meg egy fehér ló vót a zannya. Há szögény gyerek ott maradt velük, hát nem vót mit önni neki, hát szopta is a lovat, meg a csikót, Hát így nyóttek, nyóttek, hát már sok idő emút. Hát má egyszer főnyótt a gyerek nagyra, nagyon erős gyerek lett. Egyszer azt mondja neki a fehér ló, na fiam, ezt mondja, most már erős ember vagy, most eridj utadra és boldogulj az erőddel, úgy ahogy tudsz. Nagyon megköszönte, hogy ütöt főnevēte, minden, elindút. Ment hát, ment. E' lett a Fehér ló fia. Ment, mendegélt, hát találkozik ám a Vasgyúróval, aki olyan erős vót, hogy csak mögfogta úgy a vasat, osztán összezúzta. Találkoznak, aztán, na pajtás, most möllönk az erősebb, az aztán szolgálatjába áll a másiknak. Na hát foggyunk kezét. Kezét fognak, hát szorítják egymást, szorítják. Annyira szorították, hogy összeragadtak a zujjai a Vasgyúrónak, annyira szorította a Fehér ló fia, annyira szorította. Na, így aztán azt mondja, jó van pajtás, tovább nem, mer te erősebb vagy. Hát, így mennek, mennek, hát, akkor meg találkoznak a Kötörővē, az meg olyan erős ember vót, hogy a küjeket összetörte apróra. Na, mögen, hát mellik lesz a vezér, na mellik, amellik a legerősebb. Hát mögen kezét kezét fognak, hát annak meg annyira szorította a kezét, hogy vér csöpögött belüle. Hú a' is mingyá mondta, hogy a szolgálatába áll, hát így mönnek, möndögélnek, hát evvót a világon a három legerősebb ember. Hát egyszer mennek, találnak ám egy likat, nagy lik vót, Ide le köne menni hát lemennék.

Hát, mint lementek, hát látják ám, hogy ott nagy fényesség van. Odaérnek az ezüst palotához, hát nó, ki mönjön be. Egyik se mer, mert fétek. Na, azt mondta a Fehér ló fia, hogy ő majd bemegy. Bemegy, hát ott van egy gyönyörű lány, hát avvót az egyik királylány, azt mondja, mit kereső itt, azt mondja, élőlény. Itt még a holtak se járnak. Ha zén uram meggyün, a háromfejű sárkány, téged agyonver. Hú, nem félek én attú. Hát azt mondja, ide figyelj,

ha minket mögszabadító, adok neked egy kardot, evvel aztán le-
győzöd. Na este aztán gyün ám a háromfejű sárkány. Mihánce be-
ér a kapun, hú de nagy zörgés-zörgés van, azt mondja mingyá,
hogy idegen szagot érzek, ki van itt? Erre előugrik ám a Fehér-
lőfia. Elkezdenek aztán birkózni. Ütik, verik egymást földhő,
hát addig-addig, hogy egyik fejét levágta, a másikat is a har-
madikat is. Fogta a kisaeszonyt, mönt ki vele a másik kettőhő.
Hát mögen mönnek, möndögének, akkor mög egy gyönyörű, még szebb,
akkor meg a zaran paletahő kerúnek. Ott meg osztán vót a hét-
fejű sárkány. Hú, mondja neki, hogy mersz ide kerüni, mikor itt
ember fia nem járt. Meggyün a zén uram, aztán ezéjjel tég. Hát
mondja, nem félek én attú, hát este lett. Gyün ám haza a sárkány
a munkábú és mondja, hogy itt micsoda vidéki szag van, idegen
járt. Mikor a feleségét. Ekkor aztán előugrik a Fehér-lőfia,
elkezdenek, még nagyobb verekedés vót. Hét fejit megérte levág-
ni, de mégis győzött. Na, mennek tovább, hát ott meg van a gyé-
mánt kastély. Olyan nő vót anná, hogy gyémánt haja vót neki,
hogy avvót a legszebb a világon. Annak meg a 13 fejű sárkány
vót a zura. Na akkor, mögen aztán, mögen mögkezdődött a nagy csa-
ta. Hát legyőzte. Na, elindútak most má, hogy visszamennek a föld-
re, aztán majd visszadják a királynak a három lányát. Hát mön-
nek, möndögének, hát hogyan mönnyenek fő. Hát látják ám, hogy
van egy nagy lyuk a fejük fölött, hát ide fő köne menni...
Na lekezdték, fontak ilyen fahéjjábú egy nagy kötelet, fontak
egy nagy kosarat, rá kötöttek egy nagy küjet. Na kezdték földo-
báni. Eláször a kötörő dohta, még félig se tudta; utána gyütt a
Vasgyúró, hát amá kicsit főjebb dohta. Na majd a Fehér-lőfia,
hát e meg fogta magát, földobta; na most akkor ezen fő kö menni.
Mondta, hogy menjenek akkor ezek fő, ú majd lent marad utoljá-
ra, azt akkor ú majd legutóbb megy. Hát főhúzták egymást, az-
tán akkor beütették egyik lányt, azt is főhúzták, legutóbbra ma-
radt a Fehér-lőfia. Hát ezek ott fönt összebeszéltek, a kötörő,
meg a Vasgyúró, hogyha ezt most főhúzzuk, akkor ez itt parancsol
nekünk a földön, de ha nem, akkor majd mi lögyünk a zurak. Majd
főhúzzuk egy darabig, akkor leereszük, aztán akkor meghal. Há
vót eeze a Fehér-lőfiának, beletett egy nagy küjet. Hát húzták,
húzták, mikor má jó felért vóna, leeresztették. Nahát, biztos
mögható, ott maradt. Azok nagyon ízésen fogták a lányokat, a
kiralyhő, hogy visszahozták a három lányt, de a legkisebb lány

nagyon szomorú vót. Mer hát őnéki a'rtetszett meg, vagyhát ő ahó akart^{mentni} a Fehér lófiához, aki mögmentette. Most nincs. Hát elkezdtek, kitűzték a lakodalmat, hogy mikor lesz, hogy má készűtek, ott vágtak mindenfélét; szakácsné vót, denát a Fehér lófia nem vót. Emmög ment, mendegét, hogy hogyan tudjon főgyünni, hát Egyszer egy nagy vihar lött, igen nagy vihar, kidöntögette a fákat. Nagy sziklák vótak. Hát egy szikla tetején vót egy kis sasmadár. Elkezdett nagyon hát rénni, a vihartú félt. Hát amikor eláll a vihar, gyün ám a nagy sas, elkezd csattogatni, vidéki szagot érzek, idegen szagot. Aztán mondta neki a kis sas, hogy ne bántsa, mer ez mentette meg a zú életit, hát ha ez nincs, akkor ütöt a vihar lesodorja, és akkor ű elpusztul. Na, azt mondja neki, akkor mit kérsz, hát teljesitem a parancsodat. Hát, azt mondja, vigyé föl a földre. Na jó, azt mondja, fölviszlek, de az nem olyan egyszerű dolog. Szerezz egy birkát, egy hordó vizet, a birkát a jobb felű kösd a hónom alá, a vizet meg bal felűl. Ha jobbra tartom a számat, akkor húst adsz, ha balra tartom, akkor meg vizet. Hát így ülj föl a hátamra. Na mentek főnek, röpűtek. Hát má kezdött fényesedni egy kicsit, má nem vót egy falat hús sem, má minden efogyott. Jobbra tartja a fejit. Hát mit csináljon a Fehér lófia? Egy darabot kimetszett a combjábú, neki adta. Na aztán ezzel fölért a sas, fölértek a földre. Világosság lett, de aztán mikor leszállt a Fehér lófia a sasnak a hátárú, hát bizon nem tudott ám menni, mert hiányzott belűle a hús. Hát aztán akkor egyet nagyot kerágút a sas. Ki a hús! Odanyótt neki fő, aztán tudott menni. Ebúcsúztak, na aztán ment, mendegélt ez is a királyi palotához. Hát má akkor nagyba áll a lakodalom. Középen ott van a két vőlegény a menyasszonnyal. Hát azt meg, nem akarik beengedni. Aztmondják, hogy ide más senki be nem gyühet, má minden vendég meg van híva. Hát aztán eztet möghallja ám a legfiatalabb királykisasszony, még valaki be akar gyünni. Ő várta mindig, hogy maj meggyün. Hát möglátja, höj, mindjárt a nyakába ugrik, vezeti ám oda és mutatja be, ez vót ám az, aki mögmentett minket, nem ám az a másik kettő, csakhát eztet megakarták ölni, há ez a megmentőnk. Höj, azok meg el akartak szaladni, futni. Ez mög mögfogta mind a kettőt, egyiket egyik kézzel, másikat leütötte. Mondta nekik, hogy má a zesküvőt ne tartsák mög,

Hanem majdhát esküdjének mög, mög legyen nagy lakodalom; majd akkor elmehetnek, mindenik kap birtokot, ott lehetnek, uralkodhatnak. Ű meg hát itt marad a zöreg királlyal, meg a legkisebb lányával. Hát lött nagy lakodalom, talán még most is mulatnak, ha mög nam hātak azúta.

499.

Vót egy legény, annak vót egy igen szép menyasszonya, még egészen fiatal vót. Hát az a legénynek a menyasszonya valami okná fogva möghāt. A legény nagyon búsút, búsút, hogyhāt möghātt. Hát hogyan, hogyan tudná Ű eztet visszaszörözni. Hát elindult, nagy szomorúan mönt, möndögélt a mönyországba. Hát bekopog a Szent Péterné, mondja neki, hogy mijáratba van. Hát aztán mondja, hogy möghātt a menyasszonya, ha itt van, akkor adja ki, szeretné visszavinni a földre. Hát mindjárt fiam, azt mondja, megnézem. Hát körünéz, azt mondja, mincs itt. Hanem, azt mondja, úgy nézem, ott van a zördögökné. Hát jó van, akkor fogta szegény gyerök magát, ment a zördögökhő. Hát mind mögy, kopogtat itt is a Plutóná. Azt mondja, itt a zén menyasszonyom? Hát, azt mondja, möllik az? Vannak itt, azt mondja, nézz be itt ezen a likon. Hát benéz a likon, hát ott van ám. Nagyba fonnak, sütnak, főznek ott a többiek. Emmög font nagyba. Azt mondja az, hát ide figyelj, ennek nagy ám az ára, ha te mög akarod szabadi-tani. Mi a zára? Azt mondja, állok akármí elébe. Hát akkor, azt mondja, ha legyőzöd a mí legjobb futónkat, akkor viheted. Hát jó van. Na, föláll a zördög, föláll a legény. Na meddig kő futni? Mögmutasztottak neki. Na elindúnak ám. Hát szörönceéjére egy nyúl kiugrott a bokorbú. A zördög fut ugye, nem nézett hátra, a nyúl meg aztán elkerüte a zördögöt. Hát mikor néz vissza, - mer odáig köllött futni, meg vissza -, mikor néz vissza a zördög hát látja, hogy emmög má ott van, ahunnét elindútak. Na azt mondja, legyőzté. Nahát jó van, eridj hát, jelentkezz. Hát mögy, jelöntközik.

Hát, megen azt mondja neki, nem annyi van ám. Amellőtök magasabban fő tudja dobni a buzogányt, akkor hát, éviheted. Hát, azt mondja, hányszor kő? Háromszor. Na jó van. Hát kimennek ám egy nagy erős ördöggé. Azt mondja a legénynek, dobd te. Azt mondja, dobd te. Na fogja ám a zördög, fődobja nagyon magossan.

Mikor leért félig, belemegy a nyala a fődbe. Na, hát akkor húzd ki, aztán most dobd te. Magátú nem tudja kihúzni. Húzd ki te. Hát kihúzza a zördög. Hát elkezdí ám, még megse igan tudja mozditani, néz főnek, néz főnek. Azt mondja, mit néző te arra főnek? Azt nézem, a zöregapám mikor ér oda a likhó, mer az kovács ott főnn, aztán fődobom neki. Azt mondja, te a zistenét, fő ne dobd -azt mondja- mögnyerted a fogadást, mer akkor engöm a zöregördög agyonver, hogy a buzogányodat ēdohtad, fődobtad a fődre. Na jó van, ezt a fogadást is megnyerte. Nahát, mögen mögy, hogy adják ki. Na még egy van. Hát mi? Hát mellőtök előbb egy fótót rávarr erre a nadragra. Na jó van. Leűtek szépen, hát a zördög egy olyan cérnát behúzott,^{atá be} hogy mikor ēkezdet varrni kiugrott a zablakon, meg visszaugrott, mög kiugrott, mög vissza ugrott. Emmög aztán rövid cérnát húzott, hamar mögvarrta. Hát a zördög még feliné se vót, mindig ugrát ki, meg be. Emmeg aztán má készen vót, megvarrta. Na legyőzté. Hát mind a hárman mönnek oda, jelentik, hogyhát a legén legyőzte mind a három bajnokukat. Így aztén neki adták a lányt. Szépen hazahozta a lányt! Hát hogyan tudnának űk hazagyünni?

Na, azt mondja nekik a zöreg ördög, hát adunk egy kocsit meg lovat, befogsz, aztán azzā hazamész. Hát mint mennek, egy helen odaérnek, azt mondja egy ördög nekik, nem addig van ám, várj megszórjuk lószarral a kocsit, úgy menjetek. Hát mönnek, mönnek, fő, igen nehezen viszik a lovak. Azt mondja a lány neki. Te szórd le, talán könnyebben viszik a lovak. Leesórták, alig maradt valami két-három, úgy a kocsi derekába. Mikor fölérnek, a lovak kifogták magukat, visszamöntek, a kocsi ott maradt.

Röggē, mikor ébrednek fő, látják ám, hogy nem lószar vót a', hanem arany vót a', darab aranyok vótak. Hej, akkor spekulált a legény, hogyha ezt möghagyták vóna, milyen gazdagok lennének, milyen boldogan élnének most is, ha meg nem hātak vóna.

Vót egyszer egy királ, annak vót három fia. A királnak egyik szeme sírt, a másik nevetett. Kérdezték egymástól a királfiak, meg kéne tudni apánktú, mér sír az egyik szeme, mé nevet a másik? Fölment a legidősebb. Az öreg buzogánt dobott hozzája. A királfi megijedett és kiszaladt... Fönt kérdezi az öccse, mit mondott apánk? Menj be te jis, maj megtudod. Az is főment. Ahol is odadobta a buzogánt. Az is leszaladt... Kérdi a legkisebbik, mit mondott apánk? Menj be te jis, majd megtudod. Főment Mirkó jis. Kérdi a zapját. A zapja hozzávágta a buzogánt, odavitte ja zapjának; nem vagyok kutya, hogy hajigáll, hanem itt vagyok, üss agyon... Nem ütlek fiam agyon, nekűed megmondom, mér sír az egyik szemem és mé nevet a másik. Ezelőtt hétszáz esztendővel vót nekem egy jó barátom, most nem tudok arról beszélni. A másik szemem azé sír, mer három fiam van, és e'esse kirának való... Evvē a kiráfi lement az udvarra, mondta előbb a zapjának, én emegyek, ide hozom a barátodat. De közben a legidősebbik bátyja engedelmet kért apjuktól, hogy elmehessen. Ement a rézhídig, egy fél évig tartott neki. Ott főszakasztott egy deszkát, hogy megmutassa apjának. Az azt mondja neki, hogy nekem ez tíz percig tartott, mikor olyan fiatal voltam, mint te.. A fiatalabb is megpróbálta. Ammeg ement az ezüsthídig. Egy évig ment, egy évig vissza. Neki jis azt mondta az apja, hogy nekem ez negyed óráig tartott, mikor fiatal vótam. No most főmén a legfiatalabbik, a Mirkó. Édesapám, én is megpróbálom. Ah fiam, ne jis próbákozz, a bátyáidnak se sikerült. De Mirkó lemegy az istállóba, de nem talált ott lovat. Egy öregasszon mén arra, azt mondja, édes királfi, tudom, hogy milyen bajod van. Eridj fő, mond meg apádnak, hogy adja ide azt a csontkürtöt, ami a hetvenhetedik ablakban van, ami ezelőtt hétszáz évve nála vót. Odatta neki a kúcsot. Lement Mirkó, és belefúj háromszor a kürtbe. Jöttek a lovak, de Mirkó egyiket se választotta, mert az öregasszon azt mondta neki, hogy jön egy sánta ceikó, az mikor a kapu alá ér, tekeűd háromszor kezedre a farkát és úgy ereszd be a zistállóba. Mirkó úgy is tett. Akkor a ló megszólamlott: tudom Mirkó királfi, mit akarsz, apád barátjához akarsz menni. Most menj apádhó és kérd el tőle azt a buzogánt, lószerszámot, kardot, ami hétszáz esztendeje nála vót, azt hozd el. Nekem meg hozz egy merce parazsat, egy merce zabot és egy akó hort.

Azt is megvitte a királfi. Föl akart ünyi most már a lóra a királfi, de aszondja, most még ne, maj később. Mentek, mendégáltak. Mondta a ló, nézz vissza, mit látsz? Aszongya Mirkó, még a tornyot. Megint mentek tovább. No most nézz hátra, mit látsz? Megint mondta. Akkor még mentek. No most mit látsz, kérdezte a ló? Már nem látok semmit.

Akkor a ló mindent fölszippantott, megrázkódott és ötlábú, aranparipa lett belőle. Ráfújt a nyeregbe, kardra, ruhára, minden, és mind aranya lett. A ló aszongya Mirkónak, most a bal fülemben van egy dió, azt nyisd ki. Egy arany királi ruha vót benne; azt fővette Mirkó. Akkor most aszongya a táltos ló, hogy menjünk, mint a gondolat, vagy mint a szél? Ahogy te lovam akarod, csak ne essen bennünk kár. Egyet koppantott, és már a rézhídnál voltak. No, eddig vót az idősebbik bátyád. No most kumd be a szemed. Megint koppantott egyet a lábával és már az ezüsthídnál voltak. Itt vót a középső bátyád, egy évig gyütt és egy évig vissza. Most megint kumd be a szemed. Mária az aranhídnál voltak. Megint toppantott a ló és aszongya, hogy kumd be a szemed és jó fogódz meg, le ne ess, mer itt a boszorkányország. Nézz vissza, mit látsz? Egy öregasszon gyün utánnunk, söprün. Ne félj semmit, csak fogódz a sörényembe, és kumd be a szemed. No most nyisd ki, most mit látsz? Látok egy magas hegyet. No akkor, megint kumd be a szemed, mert erre az üveghegyre fő köll mennyi. Mikor fölérték, azt mondja, no most mit látsz? Lenézett, ott van egy aranyrét. No abban van édesapád barátja, abba a kastélyba. Mos megint kumd be a szemed, mingyá ott leszünk. Leszáll a lórú és mingyá benézett, hát az öreg aludt, és kard játszott a feje fölött. Nem keltette föl az öreget, hanem ő is lefeküdt pihenni. Kard ki hüvelyibű, és az ő kardja is játszott a feje fölött. Amikor az öreg fálébredt, látja, hogy a fiú ott van, és kérdi, hogy ki fia. Mirkó elmondja, hogy ez és ez. Az öreg királ megcsókolta, megölelte. Meghívta enni, inni. Alig ettek, egyszer csak jöttek a zördögök. Meglelték őket. Kard ki hüvelyibű, lóhátra! Az egész rét tele vót ördögökkel. Tizenkettőt levágtak, de azoknak is táltos lovuk vót ám. Mégis levágta őket Mirkó az ördögkapunál. Ott meg egy öregasszony ült a szövőszéken, akit Mirkó levágott és beledobta a tűzbe, de kipattant belüle egy aranygyűrű, aki aszongya, ne bántsál, nem üzők több katonát az ördög-hő, és szabadon mehettek vissza.

Erre aszondta Mirkó, nem megyünk, míg egy aranpatkót gyémántszöggel nem csinász. Adott neki az öregasszon. Viesszamentek, megpatkóták az öreg királ lovát, hogy ne csússzon az üveghegyen. Hazaértek végre az öreg királhoz, és pár napig még ott vótak. Utána útrakeltek az apjához. Már messziről meglátta őket Mirkó apja. A két öreg barát megölelték egymást, és aszondja az öreg királ: mi is vitézek voltunk, de a te fiad még nagyobb. Aztán elkezdtek beszélni a régi időkről, a kutyafejű tatárról, meg mindenről. Meghallotta ezt Mirkó, és aszongya az apjának: apám engedj el, levágom a kutyafejű tatár fejét. Mi is megpróbáltuk és alig birtunk elmenekülni. A királfi lement a lóhoz, mondja neki, hogy miről van szó. Mingegy lovam, elmegyünk. Aszongya a ló: adjál nekem azt mit előben is adtál. Elindultak, és először a zöld királhoz értek, aki aszondja, hogy szerencsével járj és hozd vissza az elrabolt leányomat. Tied lesz a leányom, meg az országom fele. Ment tovább, odaért a piros királhoz. Az is aszongya, hogy szerencsével járj, és hozd vissza a lányomat, és neked adom feleségül, meg a királyságomat. Ment a tök királhoz, az is úgy. A tök királ szomezédja vót a kutyafejű tatár. A három királkisasszon nézett ki az ablakon. Vitéz királfi, mit keresel itt, ahol még a madarak se járnak? Megjön a kutyafejű tatár és nyiszlingre aprit. Én azér gyüttem, hogy végzek vele, tikteket kiszabadítsalak. Hun van annak az ereje? Od van lent a pincében, tíz hektós hordó bor. Akkor Mirkó meritett belőle egy korsóval, a többit a karddal szétvágta. Kifolyt és behintette hamuval, porral. A borba belemártotta a zujját, és százszor annyi ereje lett, mint eddig volt. Közbe kímén. Hát egyszer csak repül ám a buzogán feléje hetvenhét kilométerről, a hetvenhét mázsás buzogán. A királfi megen belemártotta a zujját a borba és visszadobta a buzogánt. Megbojlott benne a kutyafejű tatár lova. Ne te, ne! Hétszáz esztendeje emútt, hogy rajtad járok és még nem botlottal meg. De nem is dobtá vissza senki a buzogányodat. No menjek csak haza, elbánok avval a kecskebékával. Közben Mirkó királfit ebujtatták a királlányok. Jön a kutyafejű tatár, aszongya, emberszagot érzek, ki van itt? Aszondják neki a lányok, megmondjuk, ha nem kezdő vele mindjárt vereködni. Nem bánom mondta. Előbb eszünk, iszunk egyet, aztán kimegyünk párbajra. Ugy is lett. No Mirkó, elbúcsúzhatsz a szüleidtő. No akkor mennyünk birkózni.

Hát hogyan birkózzunk, verekedjünk? Azt mondja, leszünk tűzláng. A kutyafejű piros, Mirkó kék láng lett. Összeesapkodtak a lángok, egyformán erősek voltak. Akkor arra mentek a varjúk. Aszongya a piros láng, csüppentsetek a kék lángra három csöpp vizet, akkor három városba mehettek. Emmeg főkátott, csüppentsetek a piros lángra, és az egész világba elmehettek. Akkor elkezdtek birkózni. A kutyafejű térdig vágta Mirkót a földbe. Akkor belemártotta Mirkó az ujját a borba, és nyakig vágta a földbe a kutyafejűt. Akkor kapta a kardot és levágta a kutyafejű tatár fejét, és kardjára tűzte, vitte befelé. A lányok nagyon megörültek, hogy szahadok lettek. De a királfi egy kicsit szomorú lett. Kérdezték a lányok, hogy talán nem akarja őket magával vinni? Ezen segítünk, mondták, itt ez az aranvesző, kerítsd meg, ^{alkasztell} és aranyalmává válik. Ugy is történt. A kutyafejű tatár feje, lova, meg a lányok bennmaradtak a szép piros almába. Elindult hazafelé. Meglátja a két öreg: no esse vót ám ott. Akkor Mirkó lement a rétre, megkerítette visszajárul az almát, és egy kastél lett megint belőle, és a három királlán nézett ki ja zablakon. Mirkó meg vitte a kutyafejű tatár fejét a kardon az öregekhez. Aszondják az öregek, nem hittük, hogy a kutyafejű tatárt valaki legyőzhesse, bocssás meg fiam, hogy megbántottalak...

Akkor együtt a zöld királ a lányáér, együtt a piros királ, a tők királ. A legidősebb fiúnak is, meg a középsőnek is jutott királlán, meg mindegyik kapott egy országot is. Mirkó meg a zöld kirá lányát vette el feleségül.

Kéröm szépen, amikor má magáhozgyűtt a rabló, nagy mérget fórat a rabló, felötözött a rablóvezér uriembernek. Ugy, ahogy má többszörönként együtt a malomba, a lánnya szövegőt. A lányt majd meghóditti, és meg is hódította, Annyira, hogy eljegyezte a mónár leányát. Hát jó van, eljegyezte a mónár lányát, hát egyszer aztán meggyűtt az a nap, mire kitűzték, hogy megtartik a lakodalmat, de fiákeren gyűttek, azok mind rablók vótak. Az mingyá feltűnő vót, mert gyűttek vagy 24-en, de nő egyse vót közöttük. A lánnak azért gyanus vót, hogy ezek mind férfiak, nő egy sincs közöttük? Jó van, hát mosmá mindegy, megvót a lakodalom, mosmá ünéki parancsol az ura. Fiákerre űtek, elviszi haza a menyasszont. Hát mentek egy jó darsbig, azt mondja a rablóvezér:

- Na édes fiam, igen elálmosodtam, ekicsit bibirkád a fejemet. Ugy fordította, hogy a fülit vegye észre, amelyiket levágatta. Akkor aztán mingyá észregyűtt a lán. De mindha nem vett vóna észre semmitse. Nem szót semmit, csak mentek. Estére kelve beértek ám egy nagy bolond erdőbe, ahol ezek a tanyájjik vót, a rablóké.

- Na kurve szajha szájja le a kocsiu.

Leszát, betaszintotta egy szobába, ahun hullacsontok vótak, meg egy királféle lán vót odakötözve egy cölöphő. Tudta a lán, hogy mi lesz a sorsa nekijje. Csak vótak, csak vótak, de nem vótak sokáig, mer valami rossz hirt kaptak, el kellett neki menni. Főkészűtek a rablók, hát persze le vót zárva az ajtó, nem birt emeneküni a lán. Egy ilyen idős asszon vót a szakácsnéjjük. Aszongya:

- Ej édes lányom, - vizér messze köllötött neki mönni.

- Jó vóna ha hozná egy vödör vizet - azt mondgya, de nem merem, mer hogyha elszökné, akkor az én életemnek is vége van.

- A, - aszongya - öreganyám, nem szököm én mög, egész nyugottan főfogott a lán két vödrög is a kezébe, ement vizér. Hozta a vizet, hogy ne lögyön ollan gyanus az öregasszonnak. Hát a viz efogyott, megönn eköllötött mönni, mögen ement. A lán mögenn ement vizér, gondóta magába, akármit ád az Isten, nem tudom ot a kánát a kuthó. Le is vágta aztán összekapta rajta magán a ruhát, aztán indices nekijje. Futás az erdőbe. De hát az utat se tudta, hogy merre kő menni. A rablók mindenhogyan elkapták vóna. Hát némsokáig futott. Láta ám, hogy gyün egy olácigán kocsiival.

Tele vót illen teknyőkkel, vitte a piacra a cigán. Most addig könyörgött a lán hogy vigyel el, mentse meg a rablóktu, hogy megesett a cigánnak a szive, ledobáta a teknyőket a kocsiru, csak egyet hagyott fönn, avval leburította a lánt, a többi teknyőt meg vissza rádobáta. De nem sokáig ment, má gyűttek ám lóháton a rablók. Az egyik erre, a másik arra, tuggya rosseb, hányfelé nem mentek. A rablók keresték má a lánt. Odsér az egyik rabló a kocsihó:

- Na te cigán, nem láttá errefelé egy illen és illen nőt?

- Nem láttam én uram, semmiféle nőt.

- Na szedd le ezeket a teknyőket a kocsiru.

Muszáj vót neki szedegetni le, mikor aztán kettő vagy három maradt a kocsin:

- Na jó van, dobád föl őket aztán ergye!

Fődobáta aztán utnak indut. Nem taláta meg a lánt.

Hát kéremszépen bemegy a városba, a ová mondta a cigán, hogy elviszi, leszát a kocsiru, bement egy házhó. Aztán meséte, hogy járt, stb., most micsinájjon szegén lán, de látni a falubu a városba, az egyik rabló emegy, a másik gyün. Mindig portyáznak a rablók. Sehogyan se bir elmenni. Hát eccer aztán láti ám a lán, halli, hogy az uccán kiabál egy ember, ilyen órás:

- Órát csináni, órát csináni.

Hát a lán behitta. Attól megvette azt az órásládát, a lán, aztán fölöttözött, kér hitfán ruhát, rongyos férfiruhát, férfiruhába. Azt az órásládát főkötötte a hátára, aztán ugy ment hazafelé. Mindig portyáztak a rablók, keresték, de az meg csak kiabát:

- Órát csináni, órát csináni...

Igy aztán otthagyták, engették, nem ismerték meg a lánt.

Bizon sok időbe tellett, mig a lán hazaért. Azt emeséte az apjának, hogy hogyan járt.

- Hát tuggy édesapám, ha ingyen haggyuk is itt a malmot, de akkor is innen elmennyünk, mer itt m nekünk maradásunk sose lesz.

Ugy is vót. Ementek valahova, a jóisten tuggya hová nem, milyen városba, otthagyták ezt a malmot. A lánnak akatt egy vőlegénnye,

ott férhóment a lán, megtartották a lakodalmat, éltek boldogan, míg mög nem haltak.

Vót a világon egy királ. Annak vót három fia. Annak a kertyebe vót egy arany almafa. De minden áldott éjfélnkor valaki a termést ellopta. Azt mondja a legidősebb gyerek az aptyának:

- Kedves atyám, engedd meg, hogy én megőrizzem.
- Ergye fiam, aztám őrizd meg.

Hát el is ment a legidősebb gyerek. De bizon nem nyert semmitse. Elalutt a gyerek, mire fölédredett, már nem vót egy aranyalma se. Reggel ment jelenteni a királnak, hogy nincs semmise, a termést ellopták.

Hát most foga magát a középső gyerek. Hát azt is kiengette az aptya, de az se ment többre, az is csak ennyire ment. Elalutt és elvitték az almát.

Harmadik nap jelentkezik a legkissebb.

- A édes fiam, ne menny sehová se, két bátyád se tudta megőrizni, az aranyalmát.
- Hát talán én megtudom fölséges királom.

Hát annyit, annyit beszét a gyerek, hogy kiengette az aptya azt is. Mast ő a legkissebb gyerek, nem fekütt le az ágyra, hanem végatott magának ollen tuskéket. Hogyha elnyomgya az álom, ha elakar düni, bökte meg. Ugy is vót. Gyütt a tizenköt óra, az éfél, egy meleg levegő megvágta, el akart alunni, de a tuske megbökte, a gyerek fölédredett, nem birt elalunni. Eccer halli ám, hogy három hattyu gyün, röpül. Mikor oda leértek, az almafára rászálltak a három hattyu. Gyönyörű szép három tündérkirálán. A gyerek bizon elkepte a tündérkirálkisasszont. Igen szép lán vót. De a boszorkán, ennek vót egy boszorkán szakácsnéjja, ennek a királnak, látta, hogy a gyerek egy illen szép tündérkirálkisasszony mellett fekszik. Nem vót egészen még reggel.

Lefekütt a gyerekek mellé, együtt feküttek. Gyönyörű szép aran
haja vót, avval takarózott. Reggel fölébrennek, akar fésükönni
a lán, észrevette, hogy a hajábu elloptak. Na, aszongya,

- Szívennek szép szerelme, nekem mönni köll - aszongya, - ha
szárnyad lenne, akkor sem érnél többet uton, möglopták a ha-
jamat, el köll mönnöm. Az aranalma ottmaratt, de a hattyuk
elröpütek. Hattyukká változtak, aztán mind a három elröppent.

Jelenti reggel a királnak, az aptyának, hogy az aranalma meg-
őrizte, de valaki a tündérkirálysasszonnak a haját meglopta,
és i y elköllött nekik mönni. Akármit ad az Isten, én kedves
atyám, mindaddig mögyök, mig mög nem találom.

El is indut, de má a jóisten tuggya, millen utat csinyát meg
a királygyerek, a cipőjje, a ruhájja má tiszta rongy vót.
Hányadik ország ellen ment má, mikor egyszer odaért egy erdő
széléhez. Ott vót egy rettenetes nagy malom. Hát bement ez a ma-
lomba. Abba nem lakott senki az ég világon. Kérdezte a gyerekek,
hogy kinek őlletnek, meg hová, meg stb., a mónár is kérdezte,
hogy mi járatban va, hová megy, azt akkor mondta, aztán aszon-
gya:

- Édes fiam, tunnák rajtad segitenyi, mer nédd - aszongya,
innend a malombu hordik a lisztet. Beleász egy zsákba, beköt-
lek, csakugy tulla elszállittatnyi, mer másképp soha az éle-
tedbe se tunnál elmenni.

Hát ugy is vót. A gyerekek dógozott addig, mig meg nem gyütt az a
nap, amikor meggyünnnek a lisztér, arra elkészítette a zsákokat,
kirekta, amit vittek. Fődobáták a lisztet a kocsira, hát ezt is
fődobták. Amikor oda beértek, abba a városba, ahová a lisztet
szállították, a tündérkirálynének a kastélyához, persze be nem vit-
ték, hanem a raktárba vitték a lisztet. Hát a gyerekek valahogyan
ki izét a zsákbu, s hogyan tud ő főgyutnyi a kastélyba. Spekulát
a gyerekek, hát mindegy, valahogy neki fő kö menni. Jelenti, hogy
ő a tündérkirálysasszonnyal szeretne beszényi, de nemigen akar-
ták fölengennyi a gyereket. Hanem a tündérkirálysasszon az ab-
lakon kinézett, észrevette a gyereket.

Megismerte, szót, hogy eresszék föl. Hát megvót a nagy öröm, hogy a gyerek odakerült, mondta, hogy mekkora utat csinát meg.

- Tudom, hogy mekkor utat tetté meg, de ez azért vót, hogy mi- nek a hajamat loptátok el. - aszongya.
- Mer má könnyebben együtt lehattünk vóna.

Igy aztánnék szerették egymást, papot hittak, megesküttek, máig is ének, ha meg nem hatak.

Vót egyszer egy szegény ember, pógárember vót, vót neki két kis lova, ugy kereste a kenyerit, ment a pógároknak szántogatni. Reggel u ye csomagót magának ennyivalót, nem vót neki más, csak ekis kukoricáskenyere. Beletette a tarisznyába, hogy azt majd débe megeszi, ha kifog. Ugy is vót. Ment arra az ördög, odament, a darab kukoricáskenyeret megette. Elopta ettü az embertü. Hát meggyütt a dél, kifogott, fölüt a kocsira, hogy majd megeszi azt a kis kenyeret, de nem taláta, elvitték. De az ördög a pokol- ba, a Pulutó, vagy minek híjják, odahijta az ördögöt.

- Gyere csak ide - aszongya. Látođ azt a szegény embert, ekinek a könyerét elloptad? A szegény ember dolgozott egész nap, és nem vót neki se égen, se földön semmije se, csak az a kis kukoricás kenyere vót, azt is megetted. Hát nem birtá máshová menni lopni? Hanem most megfogod magadat és elméssz hozzá, és százezerszeresen megfogod neki fizetni, azt a kukoricáskenye- ret. Értettél?

Megfogta magát az ördög, elment. Hát persze nem ördög képibe, hanem egy ember képibe ment hozzá.

- Aggyon isten jó na ot édesapám.
- Aggyon isten neked is édes fiam, hát mi járathba vagy?
- Hát nem egyébbe édesapám, mint szolgálatot keresek.
- Hát édes fiam, nem lövend te kereskedő, mer nekem még a magam kis kenyere sincsen. Még assem amit máma délbe megettem vóna.

A hazajáró katona lelke

A lánynak meghalt a vőlegénye és szerette volna, hogy lássa. Elment a javósasszonyhoz, hogy mongya meg, mit tegyen. Aszt monta a Kata néni javósasszony: Tudod édes lányom, mit tegyél, én megmondok neked, de meg kell ám eszt nékem füzetned, mert másként nem lesz szerencséd.

Éjjel egy órakor menny ki a temetőbe és hozd el a vőlegényed keresztyét és azzal másnap egy órakor éjjel rakjál tüzet. Tegyél föl kukoricakását és azzal főzd meg. Amikor a kása forr, akkor mongyad: "Pötty kása, pötty kása, gyere haza rózsám". Ezt háromszor mondog és meglátod, hogy hazagyün. Így is volt. És amikor háromszor elmonta a lány, eccercsak kopogtatnak a zablakon. Kiszóll a lány, hogy ki az?.. Én vagyok édes rózsám, gyere ki, meggyüttem hozzád. Nagy örömmel kimegy a lány, látja, hogy egy katona áll a lován, és odaszalad hozzá és megcsókulják egymást. És aszt monta neki, gyere rózsám új föl a lovamra, elviszlek oda, ahol én lakom... Föl is ült a leány és amijen gyorsan vágtatval csak tudott a ló szaladni, úgy vitte. Közben kérdeszte mindig a lányt: Holdvilág lassan jár, holt katona gyorsan jár, félsz-e édes rózsám? A lány mindig aszt monta: "Nem félek a Jézus nevében". Eccercsak megérkesztek egy temetőbe. Itt aszt mongya ja katona: no rózsám, száj le a lovamról, itt a zén lakásom. Oda álltak egy méj sir széléhez... Eccercsak mekszóllalgt a kokas: ekkor aszt monta a katona a lánynak: lejárt a zén időm, el kell mennem, isten veled rózsám; és beugrott a sirba. És összezsapódott a föld, uty hogy a lánynak a szoknyáját odacsippte. Ekkor el kezdett a lány sirni, nagyon félt. El kellett tépni a szoknyája szélit, ityx tudott a sirtól megszabadulni. A ló meg eltűnt... Most a lány a nagy éjjelenek nem mért uúnak indulni. Sirt és ezeket a szavakat monta: szencsés jőisten, szüz Mária, segiccsetek innejd meg, hogy haza kerülhessek élve... Közben szitta a javósasszont, hogy mért is fogadott neki szót: vén boszorkány, tuskére, égetnivaló, hogy a hét nyavaja üsse meg, hova elhozatot engem, tuskén, árkon, vizen keresztül. Szencsés isten, Mária, szent József segiccsetek haza innejd.... Közben eszibe jutott, hogy vanx a temetőbe sirház, ahová a halottakat szokták betenni. Elment oda. Látta, hogy nyitval van az ajtaja. Bement és legugorcult egyik sarkába és ott sirdogált. Eccercsak hallott kokaskukorékolást a messzeségből. Na mos már csak megvérad, monta magában. Eccercsak kopogást hallott, Ki járhat itt ilyenkor? Vetette magára fojton a keresztet. Szencsés isten, Mária, szent József, segiccsetek meg. És bement hozzá egy férfi, a temető-

Őr is kérdi a lányt dühösen: hát te mit keresel itt, hogyan kerülsz ide ebbe a nagy éjjelbe? Ekkor a lány remegő hangon mondta: egy holt katona-vőlegényem hozott ide... Hol lakol? Montá, hogy lent a visnyei faluban. Hogy hinak? Horvát Rózsá. Hát innejd el kell távoznod, itt élő ember nem maradhat; észrevesznek a bojgó lelkek, széttépnek itten. Nagyon félt a lány és összetett kézzel könyörgött, hogy mutassa meg a zútot merre vezet, hogy haza kerülhessen. Ekkor azt mondta a teremőr/ temetőőr: a teremésedet, mit gondusz, hol van ide a visnyei falu uttya? Őt-hat falun kell keresztülmenned. No gyere, megmutasztóm, osztán istenhirével csak menny... Köszönöm jószágát, mire fölkel a nap, maj csak hazaérek. "igy történt. Édesanyámtul tanultam, ő meg öreganyámtól"

Csurgó Borbély Teréz, 1913.

Ez rajtunk történt meg. 1924. január 29-én nősültünk és júniusban, urnapja körül észleltünk valamit Őrzsón/ felesége /. Ezt amit én most elmondok, ez úgy igaz, mint hogy a zégben a zisten van. Se nem tőszök hozzá, se nem vőszök el belüle. Új házasok voltunk. Na és kérem szépen, elmöntünk möggyezni a feleségemmel. Ez volt urnapján. Azelőtt még a fának az ágára nem mert menni, akkor pedig felmén a fára, mint a macska, a fának a tetjére, csak úgy hajlott vele az ág. Hát úgy csudálkosztam! Valahogy le tudtam csányi.... Előtte azt mondta anyám, ha gyűttük haza, hozzátok a szőlőskertből répallevelet. Vót ott a szőlőskertben egy kis csőszgunyhó, oda vótak rossz karók bedobva. Feleségem bemén, lefekütt oda. Ne fekügy le, hiszen má este van, mennyünk haz és küll levelest is szedni. De ő csak hegyibém gyűtt, elkezdett űklényi, karmunyi: Menny innet te rohadt szidő-asszonya-mex, ha a Gábor megtuggya -mer a zén nevem Gábor -mer ha megtuggya, mit csinál az énnokem! Én erre kapcsótam, hogy itt nem jó van valami. Megint elkezdett karmunyi, ütött, vert. Mindegy; megfoktam a kezit, évozettem az édesapja házához... Hát azok is látták mingyá s a mama-asszonya-gyere angyalom fekügy le. Tudott ónyát űnteni, űntött neki ónyát háromszor. Mer én abba a zidőbe még hitetlen vótam, az básztoz. Hát létregyűtt.... Az ónyaöntésnek vót valami eredménye, mer akkor ő tudott gyűnnixx velem haza. Mikor odajértünk az apai házhoz -majd egy kilométer-, a mi kapunkba, má meg nem jó van, má meg nem akar begyűnni. Megfoktam, bevíttem. Elkezdett sirnyi. Azt gonduta a zén apám, hogy megvertem. Mi van vele? Mondom, én nem tudem... A tálho oda űltünk enni. Mondom, küllene viz. Ő kapja a korsót, megy ki, de nem is a kánához, hanem ki a kutra. Akkor tudtam, hogy itt má nem jó van... Akkor má vagy 200 lépésre elszalatt. Vicszavítottam űt. Apám elment a szűlejiér. A zepja meg akarta vevnyi. Montam, nem szabad... Azt hittem, lehet, hogy talán bekövetkezik az, amit nekem montak, mikor vőlegény voltam, hogy ne vedd el, mer így meg úgy! Na jó van. Ezalatt le küllött kötnyi szűgyhóktéllel, mer má nem birtunk vele. Hát valahogy azé létregyűtt. Hát reggel mingyá kocsira töttem. Azt monták, ne doktorho, ne kórházba vigyem, hanem javósho. Hát elvittük Kocsolára; ez pénteki nap vót. Mondom, ott hálunk a sógoromnál, az ő nagybátyjáná, akkor hátha javul valamit addig. Pénteki napon a javós-asszony nem fogadja el űbetegt. A zángyi leszalatt hozzá; asszonya, máma nem csinállok semmit; tudtam, hogy gyűnnek, má vártam is űket, maj

éféli után.

Ja! Közben, mikor osztán vittem én, mentünk a zuton, bementem én egy kúthoz megitatni a lovakat. Ott vót két ember szőrüncsére, mer ahogy leszálltam én a kocsiról, az én feleségem leugrott és futóra. Az egyik fiatalemberrel kapta, na gyerünk a kocsiira föl. Mentünk ki a kónyi hegyeknek, hát egy fiatal nő utánunk gyült, ott a hegyen, a kocsi után. Mondom neki, hova mégy? Asszonya, emén, itt laknak; mer laktak ott a hegybe. Nem ment be, gyült csak utánunk. Kiértünk a tetőn, ott vót egy pusztá. Akkor kérdeztem tüle megin, hova mégy? Asszonya, ide a pusztára. Jó van. Nekiereszttem én a lovakat, bele, ami bele fér. De mire egy kerülő uton - mi az országuton mentünk - ő a pusztán körüszül, már ő ott üdögét, ott várt bennünket. Körüszült vót! Montam neki, hát te azt montad, hogy ide mész a pusztára. Nem szót semmit. Mondom, leszálllok és üsse-tiprom. Asszonyák, nem szabad, hagyd... Leértünk a kocsolai temetőnek; ottan mebent a temetőbe az illető nő. És mit látunk ott? Az égen ojan feszület vót; amijen nyári időben 7-8 óra tájban a nap, amijen magossan van, ojan magossan vót a körüszül... Nem messze vót a nagybátyja, ahová mentünk. Ott is leugrott a kocsiról. Ők nem tuttak Őrsiről semmit, hogy mi van vele. Hát a bátya - most is él - asszonya Őrsikém, micsinász? Hát ugy ment mindenkinek, mint aki meg van veszel. Mondom, vigyék be. Bekötöszülük megint. Azt mondja az ányom, no majd, asszonya, szerette ez a kis Jenikát. Hát odatták neki, de alig tuttuk elvenni tüle, széjjel tépte volna azt a kisgyereket. No osztán ányom, futóra, leszállt a javósasszony-hol és mongya nekije... Asszonya, tudom, vártam, asszonya, azt is tudom, hogy kísérték, de jól tette ja fiatalember, hogy nem bántotta. No asszonya-éféli után mingyá gyühetnek le vele. Há levittem és gyült a zegész rokonság is.... Hát akkor megláttam, hogy két fogsora volt a nőnek, alul is kettő, fölül is, mikor megláttam - a zannya szakramentomát-irtósztam tüle, hogy mijen egy nő ez. Mingyá ott hattam, kimentem a lovakho. Alul is két sor foga volt, fölül is kettő; így néni a szája a fogtü, ijen csucsosan, ahogyan beszét. Sovány öregasszony vót; nem emlékezem a nevére.. Ojen sötét hère vitte a feleségemet; kémény nem vót... Egyszer csak gyün az ányom ki-asszonya-, Gábor gyere, nincs az Őrsinek semmi baja. Ónyát üntött nekije, meg imázkozott/közbeszölt Őrsse néni/, és vót ott egy kép is, mindig azt néztem, azt hiszem, Mária-kép vót, Mária-kép vót és a kigyót tiporta... Mindig

aszt nészte, asztán így vót a keze és imátkozott. Mikor én má egy kicsit létretértem, akkor láttam, hogy kicsinára csöppögött a vijasz és imátkozott magába. No és asztán/folytatja Gábor bácsi/, aszt mongya, idevigyázzon fíjatalember, a maga felelősége rontásba vót, de szerencséseje, hogy hozzám volt rontval, mer mingyá tuttam segitteni, de siessenek haza tudom, hogy a zistállóba háltak maguk - ezen mód monta ám - felelősége fekütt bellü a fal mellett, maga meg kivü. Majd ha bemén az istállóba, nyuljon oda a fejszalmához, az el fog válni és ott lessz egy koszoru, de eszt el ne felejese, mert ha eszt elfelejti és mégegyyszer ráfekszik, akkor nem tudok többet segitteni. Hát ugy hajtottam hazáig, hogy. Hazáértünk, bemegyek az istállóba, viszem ki a koszorút: egy gyönyörű szép fődítökbü volt egy koszoru: mintha csak ki lett vóna vasalva. Mivel vót az összekötve?!.. Abba a zidőbe kontyot kötöttek, az meg vót kötve olyan pertifélével. És annak a végibül vágtak el, három szál hajával együtt, s ezzel vót összekötve a bokrétánkból egy-egy szál, bekötve a koszoruba, mer mind a kettőnkéből hiányzott egy-egy bokrétaszál, a vőlegény és a menyasszony-bokrétából is... No most asztán, a hónap első péntekjén el kellett égetni a koszorút. Aszt is monta a javósasszony, hogy nagyobb bajja nem lesz neki je többször már, de kilenced napra még ki fog rajta ütni a betegség. Kiütött rajta, ugy, hogy akkor ément vóna, de eszt hála isten nem volt több baja. Aszonta/a javós/, hogy amikor maguk égetik majd azt a koszorút, fúccsék be a kemencét és oda dobják be, s amikor az a koszoru ég, az illető oda fog menni - mer az sialkodik, a koszoru, tehát oda fog menni az illető kérőér/valamit kölcsön kérni/, de ne aggyanak neki akár mit is kér... Hát meggyütt háromszor. Tút kért, meg cernát/Virágné volt, sügta nekem Őrzse néni/. Mikor tehát el vót fűtve a kemence, édesapám leste, hogy ki gyün a zuccán. Hát legelsőbben Barsi Pali bácsi gyütt be a felelőségével, a volt bíró s az is hallotta, hogy sialkodott a koszoru a kemencében.. Asztán később megbizonyosottunk a dologról.. "ekem asztán mondhatja valaki, hogy nincs boszorkány! Mert van, mert rajtunk történt meg. Énnám hitetlenebb ember nem vót erre célra, mer én is aszt montam, hogy boszorkány van a fenét, nincs boszorkány, és mégis van, mer rajtunk történt meg. Tehát, először akkor bizonyosottunk meg, mikor háromszor is gyütt az illető kérni, tút meg cernát, amikor a koszoru sialkodott/sirt, visitott, sistergett/. Eszt megmonta a javósasszony. No most kérem, évek multával teljesen bebizonyosodott az eset.

Cdajött hozzánk a szomszédasszony s azt mondja a zén apámnak: Jóska bátyám, aggyon énnékem tiz forintot! Minek ez, kérdi? ert engem az a röhött ember megvert, megrugódozott és én összehuzatom. Azt mongya az én apám, mivel akarod te összehuzatni? Azt mongya, mivel?! Hát mivel rontották meg magának a menyét? Én isn oda akarom vinni ezt a rontást, de ahhol pénz köll, azé kérnék magától lo forintot, kölcsön. Magának a rontást a menyé ellen én hoztam el, vagyis a koszorút/ez a szomszédasszony Török Örzse volt/. Asszonya neki apám, te Örzse el ne mond eztet, mer ~~he~~ a zén fijam, agyonütám tégedet, hogy te hoztad meg a rontást. Asszonya apám, hát ki csinálhatta akkor? Hát tudhatják maguk, hogy a szomszéd./ti. Virágné/ A rontást bizony én is vittem el és én is hoztam meg akkor. A rontóasszony koppányszántai volt. Ott voltak ijen búbájos asszonyok. em emlékszünk rájuk, a nevükre: ének-e, nem ének-e!? ekháltak ezek a boszorkányok tán. Amejik az rontott is ezek közül. A titkát nem árulták el senkinek sem, mer nagy zürzavar led vóna belüle... A jóisten megverte az illetőt. ert hát nem mentem el a fijához férhő/szól közbe Örzse néni/; azé nem szabad lett vóna ijent csináni, hogy ekkora ellenségem legyen; én nem csináltam volna a világért sem senkivel. Az apósom monta el ezt nekünk, mer mikor meghalt ez az asszony, a Törökné, én nagyon megsirattam; a szömömbe ojan hizelgő vót. S akkor mongya a zapósom, hogy ne sírsd, hisz az tötte tönkre a zéletüdet... Hogy mond ijed? Mikor meg vótá rontva! Hát mé nem monta meg akkor? Hát azé lányom, mer a Gábor agyonütötte vóna és nem akartam, hogy ezé a börtönbe kössön ki.

/Ezzel kapcsolatban jutott eszükbe még néhány eset, melyről az alábbiakat mondotta el Örzse néni, Ócsag Gáborné/

A másik tesféremnek a felesége -mer együtt vót a lakodalmunk -, az is meg lett rontva, de nem ugy mint én, hanem az meg észáratt. Az ujan lett, hogy tisztára észáratt. Jártányi ereje sem volt. Az az asszony nem tutta meggyógyítani, aki engem. Mer nem oda vót rontva/szólt közbe Gábor bácsi/. Hát mikor évitte öregapám, ott azt monta, hogy én nem tudok rajt segényi, vigye máshova. Aztán évitte Polányba. A polányi asszony meggyógyította, és monta neki, hogy 13 nap mulva mehet dolgozni. És semmi baja se lett azután, még máig is él velem együtt. Azta a rontást ők nem árulták el senkinek. Mi se árultuk el a mi titkunkat.

A jószágot is megrontották, de meg ám! Emléksző rá papa? Mikor aza gyönyörű lovunk vót hazagyütt a fijam vele, semmi baja, másnap reggē meg hát ki van nyujtózkodva. Jaj megdöglik a ló, megdöglik! A fijam nem vót rest, volt neki motorbiciglije és elszalatt az állatorvosho; az megvizsgálta, kivett a füle mögül vért; hát nem tudott rajt segítenyi.

Még Miklósiba, Kisbárra is elment orvosér. Mind azt mondta, nem lehet rajta seggittenyi, fordiccsák ki, mer megdöglik a ló. Akkor elmentem Juhásznehhoz, aki Pestről való volt itteni. Mikor kijértünk a küjes utra, köröszöt vetett magára, és azt mondta, hogy míg oda nem érünk mihozzánk, addig ne szóljak. Az uccán egyszer csak szalatt ki két kutya, és én majdnem mondtam má, hogy jaj istenem, de megrántotta a szoknyám, hogy ne szóljak. Mikor felértünk hozzánk, akkor mondta, hogy na ugye, elkültem őket, a kutyaikat. Akkor a ló még mindig ki vót nyujtószkodna. Neki áttem tüzet reki és ő meg ónyát üntött kilencszer, vagy tiaszer. Azt mondta akkor az uramnak, hogy egyen a lóhak ennyi és köccse föl. Dehát a ló nem skart főkényi. Akkor megkent fokhajmával ugy köröszibe háromszor is. Azt egyszer csak főkött a ló, megráskódott háromszor és vitte be neki az uram a z ennivalót és hála a jó istennek meggyógyut.

Törölkoppány

Ócsag Gáborné, Ócsag Gábor

A kutasai Beronkai urasággal történt meg ez az eset. Ez az uraság már régen meghalt.

Nagyon döglöttek a zuraság bivaljai. Azt mondja a parádés-kocsiseának, fogjál be, kiviszem a tanyára. Amikor odaértek, azt mondta a gulásnak: hany bivalom döglött meg máma? - Méltóságos ur, öt darab. Van itt nálad kisbalta? - Asszonta, van. Na akkor hozd ide. És oda mentek, ahol fekszik a döglött bival. Szétdarabolta akkorára, amilyen a kezében elfért és fölfelé dobálta, s azt mondta: Ne isten, ha elvetted, add meg.... Amikor kitöltötte a zuraság a bosszuját, akkor elment, fölült a hintóra és elmentek. A kocsisnak nem volt szabad se hátra, se oldalt nézni, csak ment egyenesen. Amikor hazaért a kastélhoz és beáll a kocsis, azt érezte, hogy a hintó megbillen és biztosan leszállt az uraság. Kifogott az istállóba. A méltóságos asszony kiment a zistállóba, hogy hol a méltóságos ur?.. Én haza hoztam méltóságos asszony. Nincs sehol a lakásban. A méltóságos hívta a szolgákat, hogy keressék meg. A hálószobában egy kutya-fejet láttak az ágy alatt. A többi része emberi alak volt az uraság ruhájában. A báróné elkezdett sírni, hívatta a papot, hogy szentelje meg, imátkozzon. A báróné visszament az istállóba, hogy mi történt. A kocsis elment, hogy nagyon csunya dolgot csinált a tanyán. Hiába, nem tudták visszaváltoztatni az uraságot.

Építettett az uraságné a kastélhoz egy földalatti utat és azon rárt az uraság a templomba. Es a templom körül építettett minden szentből egy szobrot. Meg is voltak a szobrok, még én is láttam, mert én ott bérnökösztam. Mindaddig megvoltak a szobrok, míg a front be nem jött.

Gsurgó Bobély Teréz, 1913.

6/ Abba a zidőbe, mikor a Jézus Krisztus a földön járt, hát a Szent Péter vót neki ja keze-lába. Hát mennek mendegének, hát asztán a Jézus látja ám, hogy van ott egy krajcár. Aszongya neki te Péter vedd fő, hát én ná nem hajulok le este, hát a Jézus fővette. Hát mőnnek, mőnnek hát asztán árulják ám a cseresznyét, hát száz szem cseresznyét kapott a Jézus a krajcárért.

Beletötte a tarisznyájába. Hát mögen csak münnek, münnek, jó meleg van ledob egy szem cseresznyét, Péter főveszi, mögeszi. Megön csak münnek, megen ledob egyett megen a Péter főveszi, megeszi, hát így mikor vége van a cseresznyének na asszongya: Péter egyszer nem hajútá le, most le-hajútá százszor. Hát mögenn utaznak tovább, hát efáradnak betérnek egy ilyen kocsmába. Hát ott meg ilyen kocsisok nagy mulatságot ren-destek táncúnak, danúnak, hát ezek meg szálást kérnek, hát asszongya nekik a kocsmáros, hát fekügyenek le oda a sarokba. Hozzanak be egy kis szénát, hát lefeküdtek oda. Hát asszongya neki a Jézus, hunnan feksző Pé-ter, asszongya, én majd kívü, legalább jobban nézem őket, hogyan táncúnak, jóvan kívü feküdt, hát má mikó jó táncúnak, danúnak, sokat ittak egyiknek eszibe jut, Te rugoggyuk meg azt a szépsőt egy kicsit. Hát jó megrugód-ták, hát asszongya a Péter, Jézus most feküdjé te kívü, majd én bellü fek-szek. Na jó van. Megen táncúnak egy kicsit asszongya a egyik, ennek a szépsőnek adtunk, most rugodjuk meg a besőt is egy kicsit. Hát aztán így akkor a Pétert mögenn csak jó megrugodták.

7./ Vót eccer egy, nagy uraság, annak a zuraságnak vót 3 gyönyörű szép lánys. Annak a zuraságnak a kertyebe vót egy nagy tó. Ezek a lánys mindig oda szoktak járni fürödni. Este oda jártak fürödni. Megfürödtek aztán haza möntek, azt lefeküdtek. Hát történt az, hogy három király gye-rököt mök elvarássítak, ezekbű hát ilyen sárkányok löttek, na ezek fokták magukat, érabáták ezt a három királykisasszonyt. Elvitték a zű birodal-mukba. Le a föld alá, ott vót a zű birodalmuk, de ezek oan gyönyörű há-rom lánys vót. Egyik úgy nözett ki, mintha arany lett vóna, másik meg gyé-mánt a harmadik, meg mintha ezüst szép ezüstös haja vót neki. Na közbe vót egy nagyon szegény asszony annak vót egy fia, de ez oan szegény vót, hogy az járt erőre fáér mindig. Hát eccer is eltévedtek ementek fáér, hát a gyerek annyira játszott annyira, hogy elkeveredett az anyjától, mikor a zanya este akart haza mönni, nem találta a gyereket. Hát a gyerek ott maradt. A zanya szomorúan hazament, nem találta. Szegény gyerek mögy, mögy má éjje vót, hát hallja ám, hogy egy helyen valaműcsölingelés van. Hát megy oda, hát annak a csikónak meg egy fehér ló vót a zanya. Há szö-gény gyerek ott maradt velük, hát nem vót mit önni neki, hát szopta is a lovat meg a csikót, hát így nyöttek, nyöttek, nyöttek hát más sok idő emít, hát má eccer fő nyött a gyerek nagyra, nagyon erős gyerek lett. Ecc er azt mondja nekik a fehér ló, na fiaém aztmondja most már erős ember vagy most erigy utadra és ^{be}oldo ^gulj az erőddel, úgy ahogy tuce.

Na megköszönte, hogy útet főneverte minden, elindút. Ment hát, ment e lett a fehér ló fia. Ment mendegélt, hát találkozik ám a vasgyúróval, ami olyan erős vót, hogy csak mögfogta úgy a vasat osztán összezúzta. Találkoznak aztán a pajtás most möllünk az erősebb az osztán szolgálatjába áll a másiknak. Nahát foggyunk kezét. Kezét fognak, hát szoritják egymást szoritják, annyira szoritották, hogy összeragadtak a szujjai a vasgyúrónak, annyira szoritotta a fehér ló fia, annyira szoritotta. Na így osztán aszongya jó van pajtás tovább nem, mer te erősebb vagy. Hát így mennek, mennek hát akkor meg találkoznak, a kötőrőve, emeg olyan erős, ember vót, hogy a küeket összetörte apróra. Na mögen hát mellik lesz a vezér, na mellik, amellik a legerősebb. Hát mögen kezét fognak hát annak meg annyira szoritotta a kezét, hogy vér csöpögött belüle. Hí a is mingyá mondta, hogy a szolgálatába áll, hát így mönek möndögélnek, hát e vót a világon a három legerősebb ember. Hát eccer mennek találnak ám egy liket, nagy lik vót, ide le köne menni, hát lemennek. Hát mint lementek, hát látják ám, hogy ott nagy fényesség van, oda érnek az ezüst palotáho, hát ne kimönnynön be. Egyik se mer, mert fétek, na aszonta a fehér ló fia, hogy ő majd bemegy. Bemegy hát ott van egy gyöngyörű lány, hát a vót az egyik királylány, aszongya, mit kereső te itt, aszongya élőlény. Itt még a holtak se járnak. Ha a zén uram meggyün a háromfejű sárkány téged aztán agyonver. Hí nem félek én attú, hát aszongya ide figyelj, ha minket mögszabadító, adok neked egy kardot evvel osztán legyőzöd. Na este osztán gyün ám a háromfejű sárkány, miháncs beér a kapun. Hí nagy szirgés-zörgés van, aszongya mingyá, hogy idegen szagot érzek ki van itt, erre előugrik ám a fehér ló fia. Elkezdének osztán birkózni. Ütik, verik egymást fődő, hát addig-addig, hogy egyik fejét levágta, a másikat is a harmadikat is. Fogta a kisasszonyt mönt ki vele a másik kettőhő. Hát mögen mönnek, möndögének, akkor mög egy gyönyörű, mégsebb, akkor meg a zaran palotáho kerünek. Ott meg osztán vót a hétfejű sárkány, hí mondja neki, hogy mersz ide kerüni, miker itt ember fia nem járt. Meggyün a zén uram osztán, széjje tép. Hát mondja, nem félek én attú, hát este lett. Gyün ám haza a sárkány a munkábu is mondja, hogy itt micsoda vidéki szag van, idegen járt. El kezd a feleségét. Ekkor osztán előugrik a fehér ló fia, elkezdének. Még nagyobb verekedés vót, hét fejüt megérte levágni, de mégis győzött. Na mennek tovább hát ott meg van a gyémánt kastély olyan, nő vót anná, hogy, hogy gyémánt haja vót neki, hogy vót a legszebb a világon. Annak meg a 13 fejű sárkány vót a zura. Na akkor mögen osztán mögen mögkezdődött a nagy csata. Hát legyőzte. Na elindútak most má, hogy visszamennek a fődre, osztán majd

viassaadják a királynak a három lányát. Hát mőnnek, mőndőgének, hát hogyan mőnnyenek fő. Hát látják ám, hogy van egy nagy lyuk a fejük fölött hát ide fő kőne menni. Na elkezdtek, fontak ilyen fahéjjába egy nagy kötelet, fontak egy nagy kosarat, rá kötöttek egy nagy kőzet. Na kezdtek fődobáni. Először a kötőrő dobta, még félíg se tudta utána gyűtt a vasgyuró, hát amá kicsit főjjebb dobta, ha majd a fehér ló fia hát e meg fogta magát, fődobta na most akkor ezen fő kő menni. Mondta, hogy mennyenek akkor ezek fő, ő majd lent marad utoljára asztakkor ő majd legutóbb megy. Hát főhúzták egymást, asztán akkor beütették egyik lányt, azt is főhúzták, másikat is, azt is főhúzták, legutóbbra maradt a fehér ló fia. Hát ezek ott fűnt ősszebeszéltek a kötőrő, meg a vasgyuró, hogyha ezt most főhúzzuk, akkor ez itt parancsol nekünk a fődőn, de ha nem, akkor majd mi lögyünk a surak. Majd főhúzzuk egy darabig, akkor leereszük asztán akkor meghal. Há vót esze a fehér ló fiának beletett egy nagy kőet hát húzták, húzták, mikor má jó felért vóna leeresztették. Na hát biztos mőghat, ott maradt, azok nagyon izésen fogták a lányokat, a királyho, hogy visszahozták a három lányt, de a legkisebb lány nagyon szomorú vót, mer há őnéki a tetszett meg vagy hát ő ahó akart, a fehér ló fiához aki mőgmentette, most nincs. Hát elkezdtek kitűzték a lakodalmat, hogy hát mikor lesz, hogy má készűtek ot vágta minden féléket szakácsné vót, de hát a fehér ló fia nem vót, e mőg ment mendegét, hogy hogyan tudjon főgyűnni, hát eccer egy nagy vihar lőtt, igen nagy vihar, kidőntőgette a fákat, nagy sziklák vótak, hát egy szikla tetején vót egy kis sasmadár. Elkezdett nagyon hát rénni a vihartu főt. Hát ez mit csinát, főmászott a szikla tetejére, ráterítette a kabátját. Hát mikor el áll a vihar gyűn ám a nagy sas, el kezd csatogatni, vidéki szagot érez, idegen szagot, asztán mondta neki a kis sas, hogy ne bánca, mer ez mentette meg a szű őletit, hát ha ez nincs, akkor űtet a vihar lesodorja és akkor ő elpusztul. Na aszonta neki akkor mit kérsz, hát teljesitem a parancsodat. Hát aszongya, vigyé föl a földre. Na jó aszongya fölviszlek, de az enem olyan egyszerű dolog szerezz egy birkát meg egy hordó vizet, a birkát a jobb felű kősd a hónom alá, a vizet meg bal felű. Na jobbra tartom a számat akkor húst adsz, ha balra tartom, akkor meg vizet, hát így űlj föl a hátamra, na mentek főnek, rőpűtek. Hát má kezdűtt fényesedni egy kicsit, má nem vót egy falat hús sem, má minden efogyott, jobbra tartja a fejit, hát mit csináljon a fehér ló fia egy darabot kimetszett a combjából nekiatta, na asztán ezzel fölért a sas, fölértek a földre. Világosság lett, de asztán mikor leszát a fehér ló fia a sasnak a hátárá hát bizony nem tudott ám menni, mert hiányzott belűle a hús.

Hát aztán akkor egyet nagyot kerágút a sas, ki a hús, odanyótt neki fő asztán tudott menni. Ebúcsúztak, na aztán ment mendegél ez is a királyfi palotába. Hát má akkor nagyba áll a lakodalom. Középen ott van az a két vőlegény a menyasszonnal. Hát azt ment, nem akarik beengedni. Aszongyák, hogy ide más senki be nem gyűhet, má minden vendég meg van hívva. Hát aztán esztet möghallja ám a legfiatalabb királykisasszony, még valaki be akar gyűnni. Ő várta mindig, hogy maj meggyűn. Hát möglátja, höj mindjárt a nyakába ugrik vezetí ám oda és mutatja be, ez vót ám az aki mögmen-tett minket, nem ám az a másik kettő, csak, hát esztet megakarták őni, há ez a megmentőnk, höj azok mög elakartak szaladni, futni, ez mög mögfogta mind a kettőt, egyiket egyik kézzel, másikat leütötte. Mondta nekik, hogy má a zsekűvőt ne rontsák mög, hanem majd hát esküdjenek mög, mög legyen nagy lakodalom, majd akkor elmehetnek mindenik kap birtokot, ott lehetnek uralkodhatnak, ű meg hátt itt marad a zöreg királlyal, meg a legkisebb lányával, hát lött a nagy lakodalom, talán még most is mulatnak, ha mög nem hatak azuta.

8./ Vót egy legény, annak vót egy igen szép menyasszonya még egészen fiatal vót. Hát az, a legénynek a menyasszonya valami okná fogva möghat. A legény nagyon busút, busút, hogyhát möghat, hát hogyan, hogyan tudna ű esztet hát vissza szörözni hát. Hát elindút, nagy szomorúan mönt, möndögélt a mönyországba, hát kopog a szent Péterné, mondja neki, hogy mi járat-ba van, hát aztán mondja, hogy möghat a menyasszonya, ha itt van hát ak-kor aggya ki, szeretné visszavinné a földre. Hát mingyá fiam aszongya megnézem. Hát körünéz, hát aszongya nincs itt. Hanem aszongya úgy nézem, ott van a zördögökné, hát jóvan akkor fogta, szegénygyerök magát, ment a zördögökhő, hát mind mögy, kopogtat őtt is a Plutoná, aszongya itt a zón menyasszonyom? Hát aszongya möllik az? Vannak itt aszongya, hát nézz be itt ezen a likon. Hát benéz a likon hát ott van ám, nagyba fonnak, sütnek, főznek ott a többiek mög, e mög font nagyba. Aszongya az hát ide figyelj, hát ennek nagy ám az ára, ha te mögakarod szabadítani, hát aszongya mi a zára, aszongya, állok akármí elébe. Hát akkor aszongya ha legyőzöd a mi legjobb futónkat, hát akkor viheted, hát jó van na füláll a zördög, fül-áll a legény, na meddig kő futni mögmutasztották neki, na elindunak ám, hát szörűncsójére egy nyúl kiugrott a bokortu a zördög fut ugye nem né-zett hátra a nyúl meg aztán elkerüte a zördögöt, hát mikor nöz vissza a isé, mer odáig köllött futni, meg vissza, mikor nöz vissza a zördög hát láttya, hogy e mög má ott van, ahunnét elindútak, na aszongya legyőzté, nahát jóvan aszongya, eriggy hát jelentkezz, hát mögy jelöntközik.

Hát megenn aszongya, neki, nem annyi van ám. Amellőtök magasabban fő tuggya dobni a buzogányt, aszongya akkor mögen hát eviheted, hát aszongya, hány-szor kő, háromszor, na jó van. Hát aszongya kimennek ám egy nagy erős ördögge, na aszongya neki a legénynek, dobd te, aszongya dobd te. Na foggya ám a zördög földobgya nagyon magossan mikor leért félig bele megy a nyele. Na aszongya hát akkor húzd ki, asztán most dobd te, hát aszongya magátu nem tuggya kihúzni, húzd ki te, hát kihúzza a zördög. Hát elkezdi ám még meg se igen tuggya mozdítani, néz főnek, néz főnek, aszongya, mit néző te arra főnek, hát azt nézem a zöregapám mikor ér oda a likhó, mer az kovács ott fűnn asztán földobom neki aszongya te aszongya a zistenét fő ne dobd aszongya mögnyerted a fogadást, mer akkor engöm a zöregördög egyen ver, hogy a buzogányodat edobtad földobtad a földre. No jó van eszt a fogadást is megnyerte. Hát na hát mögen mögy, hogy aggyák ki, na még egy-egy van, hát mi. Hát mellőtök előbb egy főtöt rávarr erre a nadrágra, na jó van. Leütek szépen hát a zördög egy oan hosszi cernát húzott be, hogy mikor elkezdett varni kiugrott a zablakon meg visszaugrott, mög kiugrott, mög vissza ugrott. E mög asztán rövid cernát húzott, hamar mögvarta. Hát a zördög még feliné se vót, mindig ugrát ki meg be, e meg asztán má készen vót mögvarta. Na legyözte, hát mind a hárman mönnek oda jelentik, hogy hát a legén legyözte mind a három bajnokukat így asztán neki adták a lányt, szépen hazahozta a lányt. Hát mikor gyűnnek, hát hogyan tudnának ők hazegyünni, na aszongya nekik a zöreg ördög, hát adunk egy kocsit meg lovat, befogsz, asztán azza hazamész, hát mind mennek egy helen odaérnek, aszongya egy ördög nekik, nem addig van ám, hanem várj megszórjuk lószarral eszt a kocsit úgy mennyetek. Hát mennek, mönnek fő igen nehezen viszik a lovak hát aszongya a lány nekei, te szórd le talán könnyebben viszik a lovak, hát leszórták, alig maradt valami két-három úgy a kocsi derekába fölérnek, hát asztán mikor fölérnek a lovak kifogták magukat vissza möntek, a kocsi ott maradt, hát rögge mikor ébrednek fő, hát látják ám, hogy nem lószar vót a, hanem arany vót a, darab aranyak vótak, hej akkor spekulát a legény, hogyha eszt möghagyták vóna, milyen gadagok lennének, milyen bedogan élnének, most is talán ha meg nem hataak vóna még újbu.

Hát nem igen láttak még ilyet, mer abba a zidőbe nem igen utaztak vonaton, csak hát gyalog, meg kocsin. Az alispán minden szombaton a jelentést szokta bevinni Kaposvárra a főispánnak, hát asztán a is egyszer egy kicsit mulatozott, meg itten vót Jákóban rokonya is valami uraság hát, az is erre gyütt hintóva, hát ugye a hintónak meg két szeme vót ott elü világitott, há ezik is gyünnek csak lassan, hát egyszer aszongya, Te komám gyujcsunk rá, megának rágyújtanak, há vissza talának nézni, hej te komám oda nózz, gyün ám utánunk az a tüzes masina, ehiszed minket kerget, elkezdtek szaladni, há jó szalannak, szalának, hát ugye kocsis se igen hajtott, mer hát rá és aszongya ugyis hónap vasárnap lösz. hát jó darabig elszalannak, aztán fordut el la zutnak, megá majd itt má nem gyün utánunk. Mikor ottan elfordutak, akkor is hát megátak vissza, hát gyün ám utánuk. Erezd neki, megenn csak szaladtak, azt hitték, hogy gyün a masina utánuk, hát aszongya ez most miránk mögharagudott, mos minket kerget, hát csak gyünnek, gyünnek hát má ideérnek a a falunkhó egészen, hát itt má egy kicsit megnyomogatta a lovakat a kocsis, hát már nem tudtak menni kétfelé edütek, van egy agácás itten, hát akkor látják ám, hogy hintó gyün utánuk. Hát így járt a két koma.

5./ Aszt a tollas aszont.

Hát vót, egy igen lusta asszon cseléd vót. Szegén embör az minden nap ment ugye dógozni, ez meg asztán ilyen kapálási idő vót ejárt kapáni. Kérdezi tüle este a zura, na te asszon hát meddig érté, hát a nagyfáig. Na jó van aszongya, jó egy darabot megkapátá, Másik este megen hát asszon meddig érté? hát a nagyfáig. Hát jó van aszongya hát biztos ott a fakörü sokat kö kapáni, harmadik este, asszon meddig érté, a nagyfáig. E má gyanus vót az zembernek, na megá aszongya, na asztán débe ement, utána. Hát látja ám a zü kedves felesége nagyba aluszik a fa alatt. Na jóvan aszongya most nem szólók neki estére majd hónap este szólók neki. Hát másnap délbe fogott egy fazék szurkot, tollat aztán kiment. Hát aluszik ám a zasszon nagyba, hej bekente, ráburította a tollat egy vánkös tollat. Ott hatta. Hát a zasszon megen nlyan mikor kezd a nap lemenni ébredszik ám fő, hát nézi magát hát ü hogyan néz ki. Hát én nem én vagyok, biztos, hogy nem én vagyok én. Na jó van, hát emegyek haza majd a zuram hátaz megmongya, hogy én vagyok-e vagy nem. Mögy haza mögy, hát a Bodri kutya ugat ám igen, hej biztos nem én vagyok én aszongya, te Bodri gyere, hát nem gyün oda a Bodri hát biztos nem én vagyok, há oda megy veri a zajtót. Na ember eressen kend be.

Ki se nézz asszongya nem eresztelek be, itthun van a zén feleségem, azután meg meginn ember itthun van a kend felesége, itthun, akkor nem én vagyok én. Hát megenn harmadszor is beszó neki, a zember akkora má ekészítette a kötelet beasztatta, na aztán jó everte a zasszont. Hej elverte a háztu. Na mönt a zasszon mönt, hát min mögy találkozik ám a rablókkal. Azok mög egy lovat akartak elloponi a szomszéd uraságba. Hát hogyan kéne ezt lerázni, most itten minket, asszongya itten elárul, hát jóvan bekütték azt. Hát mind bemögy meglátták ám a kocsisok, futóra, hogy ez az ördög biztos elszaladtak, e meg kiabál ki nekik, hogy melyik lovat vigyem, asszongya onnand, hü asszongya még kibálsz, mondták neki: egyiket csak hozd el csak ne törődj vele há egyet elkötött, aztán vitte utánnuk. El akartak pucuni, de nem tudtak tüle. Mögencsak elérte őket, hát hogyan tudjuk lerázni ezt a zasszont, hát azt mongyák neki megenn, egy uraság portája mellett. Azt mondják neki, ide figyelj te asszon, szöggy össze egy csomó káposztát, mi meg emegyünk, hozzunk egy disznót, aztán főzzünk egy jó fazék káposztát. Jó van. Hát a zasszon neki áll, szedte a sok káposztát ottan, hát regge mikor kenek föl a cselédasszonyok, hü te isten mi van itt. Az asszon fönn ül a káposzta tetején. Mingyá futnak ide-oda, hogy itt van a zördög összeszögte a káposztát, de hát ki mer oda menni, ementek a papér. Hát maj az imátkozik azt akór emegy a zördög. Hát mönnek a papér mongyák neki, hogy mi van. Ammeg asszonta, hogy ü nagyon beteg nem tud együnni. Fáj a lába. Hát mi vót mit tenni. Lapedőbe tetteék a papot, hogy majd ehossák aztán azé majd leteszik, imátkozik, na aztán lepedőbe tették, vitték. Nagy izéve vitték a tömjént, meg a szentüt vizet mög minden ott elü mönt a dékán, az is sánta vót. Hát mikor köze érnek, hát nézi ám a pap, főtési a fejét a lepedőn, hát látja a káposzta tetején ott a zördög, hát ördögnek nózték. Hej kapta magát kiugrott. Futóra, mingyá nem fájt a lába a többi utána. Szögén dékán mög mögért utánnuk futni. Hát a zasszon asszongy hát én most má nem tudom, hogy én ki vagyok mögpróbálok hasa mönni. Na megenn hazament, jó everte a sura, hát aztán így kinosakodott, hát így lett belüle aztán ründös asszon.

Ilyeneket szokott meséni a néném.

3105

9./ Vót egy család, hát azoknak vót egy fiúk, az azon meghat, hát aztán ,
egy ilyen mustoha aszont hozott oda a zembör. Hát ezeknek vót egy fiúk,
hát ez olyan bátor gyerök vót, akkár hová küdték el hát mindég, mindég,
mindent meghozott. Na közbe asztán ez az azon. nem igen nézhetett rá er-
re a gyerökre.

55

3105

Hát aztán akkor egyet nagyot kerágút a sas, ki a hús, odanyótt neki fő asztán tudott menni. Ebúcsúztak, na aztán ment mendégél ez is a királyfi palotába. Hát má akkor nagyba áll a lakodalom. Középen ott van ez a két vőlegény a menyasszonnal. Hát azt ment, nem akarik beengedni. Aszongyák hogy ide más senki be nem gyűhet, má minden vendég meg van hiva. Hát aztán esztet möghallja ám a legfiatalabb királykisasszony, még valaki be akar gyűnni. Ő várta mindig, hogy maj meggyün. Hát möglátja, höj mindjárt a nyakába ugrik vezetí ám oda és mutatja be, ez vót ám az aki mögmen-tett minket, nem ám az a másik kettő, csak, hát esztet megakarták őni, há ez a megmentőnk, höj azok mög elakartak szaladni, futni, ez mög mögfogta mind a kettőt, egyiket egyik kézzel, másikat leütötte. Mondta nekik, hogy má a zsekivőt ne rontsák mög, hanem majd hát esküdjenek mög, mög legyen nagy lakodalom, majd akkor elmehetnek mindenik kap birtokot, ott lehetnek uralkodhatnak, ü meg hátt itt marad a zöreg királlyal, meg a legkisebb lányával, hát lött a nagy lakodalom, talán még most is mulatnak, ha mög nem hatak azuta.

8./ Vót egy legény, annak vót egy igen szép menyasszonya még egészen fiatal vót. Hát az, a legénynek a menyasszonya valami okná fogva möghat. A legény nagyon busút, busút, hogyhát möghat, hát hogyan, hogyan tudna ü esztet hát vissza szörözni hát. Hát elindút, nagy szomorúan mönt, möndögélt a mönyországba, hát kopog a szent Péterné, mondja neki, hogy mi járatba van, hát aztán mondja, hogy möghat a menyasszonya, ha itt van hát akkor aggya ki, szeretné visszavinnel a földre. Hát mingyá fiam aszongya megnézem. Hát körünéz, hát aszongya nincs itt. Hanem aszongya úgy nézem, ott van a zördögökné, hát jóvan akkor fogta, szegénygyerök magát, ment a zördögökhő, hát mind mögy, kopogtat étt is a Plutoná, aszongya itt a zén menyasszonyom? Hát aszongya möllik az? Vannak itt aszongya, hát nézz ke itt ezen a likon. Hát benéz a likon hát ott van ám, nagyba fonnak, sütnek, főznek ott a többiek mög, e mög font nagyba. Aszongya az hát ide figyelj, hát ennek nagy ám az ára, ha te mögakarod szabadítani, hát aszongya mi a zára, aszongya, állok akármí elébe. Hát akkor aszongya ha legyőzöd a mi legjobb futónkat, hát akkor vihetéd, hát jó van na föláll a zördög, fő: áll a legény, na meddig kő futni mögmutasztották neki, na elindunak ám, hát szöröncséjére egy nyúl kiugrott a bokorbá a zördög fut ugye nem nézett hátra a nyúl meg aztán elkerüte a zördögöt, hát mikor néz vissza a izé, mer odáig köllött futni, meg vissza, mikor néz vissza a zördög hát láttya, hogy e mög má ott van, ahunnét elindútak, na aszongya legyőzté, nahát jóvan aszongya, eriggy hát jelentkezz, hát mögy jelöntközik.

Hát megenn aszongya, neki, nem annyi van ám. Amellőtök magosabban fő tuggya dobni a buzogányt, aszongya akkor mögen hát eviheted, hát aszongya, hány-szor kő, háromszor, na jó van. Hát aszongya kimennek ám egy nagy erős ördögge, na aszongya neki a legénynek, dobd te, aszongya dobd te. Na foggya ám a zördög földobgya nagyon magossan mikor leért félig bele megy a nyele. Na aszongya hát akkor húzd ki, asztán most dobd te, hát aszongya magátu nem tuggya kihúzni, húzd ki te, hát kihúzza a zördög. Hát elkezdi ám még meg se igen tuggya mozdítani, néz főnek, néz főnek, aszongya, mit néző te arra főnek, hát aszt nézem a zöregapám mikor ér oda a likhó, mer az kovács ott főnn asztán földobom neki aszongya te aszongya a zistenét fő ne dobd aszongya mögnyerted a fogadást, mer akkor engöm a zöregördög agyon ver, hogy a buzogányodat edobtad földobtad a földre. No jó van eszt a fogadást is megnyerte. Hát na hát mögen mögy, hogy aggyák ki, na még egy-egy van, hát mi. Hát mellőtök előbb egy főtöt rávarr erre a nadrágra, na jó van. Leütek szépen hát a zördög egy oan hosszú cérnát húzott be, hogy mikor elkezdett varni kiugrott a zablakon meg visszaugrott, mög kiugrott, mög vissza ugrott. E mög asztán rövid cérnát húzott, hamar mögvarta. Hát a zördög még feliné se vót, mindig ugrát ki meg be, e meg asztán má készen vót megvarta. Na legyözte, hát mind a hárman mönnek oda jelentik, hogy hát a legén legyözte mind a három bajnokukat így asztán neki adták a lányt, szépen hazahozta a lányt. Hát mikor gyűnnek, hát hogyan tudnának úk hazagyűnni, na aszongya nekik a zöreg ördög, hát adunk egy kocsit meg lovat, befogsz, asztán azza hazamész, hát mind mennek egy helen odaérnek, aszongya egy ördög nekik, nem addig van ám, hanem várj megszórjuk lószarral eszt a kocsit úgy mennyetek. Hát mennek, mönnek fő igen nehezen viszik a lovak hát aszongya a lány nekei, te szórd le talán könnyebben viszik a lovak, hát leszórták, alig maradt valami két-három úgy a kocsi derekába fölérnek, hát asztán mikor fölérnek a lovak kifogták magukat vissza möntek, a kocsi ott maradt, hát rögge mikor ébrednek fő, hát látják ám, hogy nem lószar vót a, hanem arany vót a, darab aranyak vótak, hej akkor spekulát a legény, hogyha eszt möghagyták vóna, milyen gadagok lennének, milyen bedogan énének, most is talán ha meg nem hatak vóna még újbu.

Ilyeneket szokott meséni a néném.

9./ Vót egy család, hát azoknak vót egy fiúk, az azon meghat, hát asztán, egy ilyen mustoha aszont hozott oda a zembör. Hát ezeknek vót egy fiúk, hát ez olyan bátor gyerök vót, akkár hová küdték el hát mindég, mindég, mindent meghozott. Na közbe asztán ez az azon nem igen nézhetett rá erre a gyerökre.

3105

Valahogyan e kőnne ijeszteni, vagy hát, hogy hát valahogyan emenne a háztu, hát aszonták neki egyszer menjen el a kocsmába pálinkáért éjjél felé, de a temetőn köllött körösztü menni, nahát a gyerek fogta magát, a tarisznyát bele az úveget asztán ment. Na addig az aszon meg az embőr, hogy főttük halálnak az aszon, és asztán gyün ott az úton a temetőné akkor hát mögijed majd asztán akkor möghát fíni is hát, na akkor jó van. Gyün hát ott imbolyong hát előtte, hát láttya ám, hogy valami imbolyog, aszongya neki menj el az útbu, mit imbolyogsz itten, ameg csak-csak bolog előtte, hej kapja a betyát oda út neki, akkor is csak, hát asztán jó everte az aszont főre dobta az útbu, hazavitte a pálinkát, no asztán hamarosan hazament az aszon is, nahogy asztán most is everte, háté akkor ezavarik a hástu, na ment is szegén, ment, ment, mendegélt nagy erdőbe ért éjje mind megy ottan látya ám, hogy három embőr oda fővan akasztva, mind odaér az egyikü a szélsőhü aszongya, te egy egy csöpp vizet, hát mibe agyak aszongya, nési szájj le aszongya onnan, hát aszongya nem tudok, hát fogta a kalptyát meritett neki asztán ivott, de hát még maradt benn kiöntötte, hát megy ott a másik aszongya, agyá egy csöpp vizet, mer mingyá meghalok szongyan, elkezd káromkodni, hát annak is adott, a is kiöntötte, aszongya, hát ne önesd ki mer a harmadik is hát asztán akari kiönteni, akkor házzávágja a kalapját, aszongya, hát ha egyszer nem tudok inni ölöget még hát csak tovább, nem ijedt meg még ezektü se, hát megy, megy még kiakar énni a zerdübü, hát asztán egy kis egér a lába alatt megy, akkor ijedt meg, hát akkor ijedt meg, hát ilyen vót a nemfész Jancsi, attu mögijed.

10./ Abba a időbe amikor a katonákat vagy hát a huszárokat kiszokták úgy falura követérea hát adni, vagy ott vótak gyakorlat közbe, vót egy nagyon szép menyecske, hát asztat mindenegy elkarta karmuni, de ugyanakkor ezt a fiatal menyecskét szerette a pap is, mög a tanító is, mög még a dékán is, nahát ezek mind odajártak hozzá, hát má enné a menyecskéné ott vót egy katoná is a huszár lovával együtt, hát meg is szerette vóna, hát mit tegyen megmondta a zúrának, hogy ü má most tovább nem bírja esztat, hát ezek mindig hun/egyszer/ eccer a tanítu gyün, hun eccer a pap, hun eccer a dékán. Hát aszongya tudod mit, mind a hármat rendüid ide egy estére, mindig mikor má hát valamit akarnak, akkor aszt mondog, hogy gyün a zúram, asztán akkor majd ebúnak. Hát először ment a pap, hát mikor má elkezdtek beszélgetnek, hogy minden hej eccer kopognak hej gyün a zúram, hát hova bújjak, hát aszongya bujjon be ide a szekrénybe jó van belebújt, hát bemögy a zembőr agyonverték kitették pítarba, hát gyün ám a tanító is, hát a is mikor má beszélget, hát gyün a zúram, hej aszt is ebújtatják, begyün a zembőr aszt is agyonverték, kitették, beletették aszt i egy zsákba.

Hát együtt a dékán is, hát együtt ám a zsuran, hát azt is ebíjtatták, azt is agyonverték. Nahát együtt ám a katona is azt is megrendüte, hát asszonya ide figyejen katona bácsi, ha azt az egyet eviszi, azt az egy hullát beledobja a folyóba, akkor magáva aztán szeremeskedünk, na jó van, hej a katona aztán elejbe vette oda a nyereg kápába vitte füttyörészve, kérdezi tüle a bakter, mit viszi te húszár, asszonya papot viszek, hát mit vétett, baszott. Hej jó van, viszi beledobja a folyóba, vakszagyün, hát be akar menni a menyecskehü, hát látja meginn ott van, tyü, a szentit hát hogyan, megenn fogja, megenn eviszi, megen a bakter kérdezi, mit viszi te húszár, hát papot, mit vétett, baszott, asszonya, na jó van, na azt is beledobja a folyóba, na most már gyorsabban ment vissza, hogy most má azt majd többet nem együtt ide, hát mögen megy, hát lássa mögen od van, tyü, nohát akkor nagyon mérges lett, mögfogta vitt egy téglát is na, megá azt meg a asszonya a nyakadra kötöm, asszonya nem gyússz ki, hát azt is evitte beledobta, hát aztán már kezdett szürkülni, akkor kezdett világosodni, na azt jó evitte a közepibe onand dobta bele, még utána is nézett, na, asszonya most majd biztos nem lesszö ott, hát nézz arra a hidnak a másik felén, hát látta ám ott meg a szemárháton, hát abba az időbe szoktak ilyen gyóntató barátok jární, együtt ám szemárháton egy barát, na asszonya, ehhe ezért jötté^{te} előbb vissza mindig mind én, hát szemárháton lovegutá, na amikor oda ér a is, mögfoggya szamarastu együtt azt meg beledobta, hát mikor vissza együtt a menyecskehü de hát akkor má világos vót, fájta az indulót ekölöltött mönni a katonáknak. Így hát a katonának se sikerüt a mennecske.

11./ Vót eccer egy házaspár, hát elég szegények vótak, az azon igen kicsapongó menyecske vót, mindent csak magára kötött meg zsurára nem igen. Hát történt az , hogy a szomszéd faluba testvérinek a lánya férhöz ment, na meghitták ezeket is a lakodalomba, hát aztán ekönni menni de hát új ruha jönne, de hát csak annyi pénzük vót, hogy az asszonnyk valami csinos tudtak venni, de a zembernek nem, hát asszonya, hát ne is spekuláj semmit, abba a időbe szüttek-fontak, fogott egy csomó fonalat elkezdte a lábátu fő be-tekerte fonálva szépen no asszonya neked is megvan az új ruhád, hát aztán sütött ilyen köt téasztát, kettő ilyen diós vót, másik meg túró, meg le vágta egy tyúkot megsütötték nahát elindutak, hát e menyecske nagy páncéllogosan megy elől a zember meg hátu. Hát mind mennek mendegének egy kis árok féle vót ott hát a menyecske nagy páncéllogosan átugrotta, a szegén embör nézegeti, ő hogyan tud ezen körösztü menni, letette a két köt téasztát aztán körösztü ment rajta. Allet a hidja neki, ott is maradt. Hát mönnek-mönnek, az úton egy dögölt kutya fekszik ám igen vicsergött ám nem volt bór a száján.

Nézi azembör ij ez megharap engöm, neki dobta a tyúkot, nohát mündtek az azon csak elü mönt, hát mikor odaérnek ott a sok vendég má, mindenki kaza a köt tésztát meg a tikot. No/apjuk aggya ken is ide, hát mit agyak oda aszongya, hát amit sütöttem, nem tudom oda adni aszongya, hát mé hát aszongya miko gyüttünk gdatetem hidenak a tésztákat. Hé csak nem bolondut ke meg, hisz milyen könnyen körösztü ugrottam ön. Hát akkor a tyúkot adja kend, azt meg hogyan aggyam oda neki dobtam a kutyanak mer meg akart harapni a zúton, iszen az döglött kutya vót nem látta kend, hát igen vicsergott aszongya, no most idefigyeljen kend, mive hát ilyen csúfságot tett, amikor önni kö, megnyomom a ke lábát akkor föhe hagyta ke az emivalót, mive mi nem hoztunk semmit. Nagy vidámság van minden és keadenek emnyi osztán a házigazdának vót egy igen nagy kutya ameghát a csontekért ott járt az asztal alatt a zember kimerített egy nagy tányór levest még jó formán félig se ötte meg, a kutya mög arra mönt rálépett véletlenül a lábára. Hé a zembör letette a kalánt. ~~Kiválegatták~~ ott a rokonság minden hát csak nem nyúl hozzá, ~~Kínálgatták~~ hát csak nem nyúl hozzá aszonta ü má jó lakott, az azon is ránéz, ögyé ke, ögyé ke, aszongya magába, hogyan ögyek mikor megnyomta a lábam, nohát mikor vége vót a lakodalomnak minnek haza a szegén embör igen éhes vót, igen éhes vót, aszongya mki az azon, na lássa ke, így járt ke aszongya mer mér nem figyet, mér dobta oda a kutyanak most hát akkor éhesen mont ke haza.

Egyszer volt egy szegény asszony, annak volt egy fia. Volt nekik három disznajuk, azt minden nap kieszokta hajtani. Kihajtotta a legelőre, oda ment a királykisasszony, a legöregebbik, azt mondta: Jancsi, szivemnek szép szerelme, add nekem azt a disznót, az egyiket.

Asszonya: Nem adhatom oda, mert mit szól édesanyám ha haza megyek. Addig könyörgött neki, asszonya: Jólvan, oda adom, ha fölgyozod térdig a szoknyádat. Föl is huzta, neki adta a disznót. Mikor haza ment, az anyja össze-vissza szidta, hogy nem hajtotta haza a disznót.

Másnap, mikor kiment, megen oda ment a középső királykisasszony, ammeg kérte a másikat. Asszonya: Nem adhatom oda szivemnek szép szerelme, mert az este is kikaptam a másikért.

Addig beszélt neki, annak is odaadta. Azt mondta, oda adom, ha fölhuzod térdeden felül a szoknyádat. Föl is huzta neki. Akkor, aztán haza hajtott, az anyja össze-vissza szidta, ha hónap nem hajtod haza a másikat, elverlek világgá!

Megen kihajotta az egy disznót, oda ment a legkissebbik királykisasszony. Az is megen kérte nagyon a disznót. Asszonya: Szivemnek szép szeleme, nem adhatom oda, ez az egyvan, világgá ver az anyám. De addig könyörgött neki, annak is neki adta. De ugy adta neki, ha fölhuzod ágyékon fölül a szoknyádat. Föl is huzta neki. Odaadta a disznót neki, elhajtotta. Haza ment a Jancsi, az asszony össze-vissza verte, ezélnék indította. Há ment, miné elment a királyné, beszegődött hozzá kanásznak. Megfogadta a királ, kiköllött hajtani a disznót. Kiment a legöregebbik királylány, asszonya: Jancsi, szivemnek szép szerelme, arézerdőbe el ne hajts, mert vége lesz az életednek. Ne törődj vele! Asszonya a királynak, aggyon neki 6 sunkát, 6 kenyeret, 6 akó pálinkát. Főpakut a kannak a hátára. Főpakuta, köszörülte a haltát, ugy hallegott ki a rézerdőbe. Kiballapzz. ,rh od krérmz e 6 fájú sárkány , asszonya: Te gazfickó, mit keresel itt a rézerdőbe? Ne mérgelődj, gyere igyál, egyél, azután majd menjünk birokra. Aztán ugy is vót. Megette a 6 sunkát meg a 6 kenyeret, akkor kivágta neki a hordót, kiitta a pálinkát, elfeküdt a napra. Elfeküdt a napra, alaludt, a Jancsi meg levágta egybü mind a 6 fejét. Levágta, még a farka is verte az ágakat. ~~Ekkor~~ Elszéledtek a disznók közben, össze kőne szedni, össze néz mindent, talált egy szarkalabon forgoló kastélt. Forgott a szarkavár. Asszonta: vót urad a vár urát megölni, akkor legyen kurázsid a vár hidján rugózni. Jancsi rá ugrott.

Fütyetett mindent, vót egy kü, aztán valahogyan kitalálta húzni a fiókot. Hát abba vót egy páca. Aztán valahogyan rátalált útni az asztalra. Mindjárt ott termett 6 fejű óriás, azt kérdezték tőle: Mit parancsolsz kedves gazdám?

Aszongya nem egyebet, nekem mutassatok meg mindent ebbe az erdőbe! Aztán megmutogattak, vót egy féltáltos lu, de már térdig vót ganyéba. Ej, gazdám, kedves gazdám, de régen várlak már, térdig állok a szarba. Megparancsolta az óriásoknak, hogy ezt a lovat tegyék rendbe, minden rendbe legyen. Avval fogta magát, össze szedte a dísznókat, hajtotta haza. Rézágat tűzött a kalapjába, akkor hajt haza, hazaérve kiment az öreg királykisasszonyhoz, aszongya: Jancsi, szívemnek szép szerelme, add oda nékem azt a rézágat. Várgy, aszongya, az anyád erre, meg arra, amig behajtok. A kany megállt az ól ajtóná, annak megköllött csókonl a valagát, mert addig nem ment be. Hat fogta a furkós boottot, jó ráhuzott, aztán beugrott a kany. Aszongya a király: Ez milyen bolondos egy kanász.

Aztán akkor jól van, rendbe vót, amikor végzett a dísznókkal, neki adta a rézágat.

Meggyűtt a másnap, megparancsolta a királynak, úneki adjon 9 kenyeret, 9 sunkát, 9 akó pálinkát. Azt főpakuta reggel a kának a hátára, aztán megen ballagott, hajtotta a dísznókat kifelé. Megen oda ment a közéső királykisasszony, aszongya: Jancsi, szívemnek szép szerelme, az aranyerdőbe be ne hajts, mert vége az életednek. Ne törődj ve, az anyád erre meg arra, oda hajtok, ahova akarok. Aztán azzal ballagott a dísznókkal, a baltáját megköszörülte. Az erdőbe szépen lepakut a kanyru, nekiengedte a dísznókat, közbe aztán gyűtt ám a 9 fejű sárkány.

Aszongya: Hol jársz, hol kelsz, míg a hazámban még a madarak sem járnak? Megölted az öcsémet, most vége az életednek. Ne bolondozz velem, gyere előbb egyél, igyál, azután majd megyünk bírokra. Megette a 6 kenyeret, meg a sunkát, aszongya: szomgyus vagyok. Innya is van, kivágta a 9 nordót, aztán ráhasalt a sárkány, kiitta a 9 aku pálinkát. Akkor elfeküdt a napra, mikor elfeküdt, akkor levágta mind a 9 fejét a Jancsi.

Avval megen már tudta, kereste a kastélyt, megtalálta a kastélyt, az is forgott ám cinsge lábón. Aztán akkor mondta neki: Ha vótá bátor a vár urát megölni akkor legyen kurázsíd a vár hídján rugózni. Ráugrott, akkor mar ment be a szobába, mindjárt húzta ki az asztlat, tudta hol a páca, kivette, ráütött az asztalra, ott termett 12 óriás megen. Aztán kédik tőle: Mit tetezik parancsolni kedves gazdám?

Azt mondja: Semmit mást, mint mutassatok meg mindent.

Megmutogatták neki. Ott az meg hasig vót már a lu a ganýéba, táltus lu. Aszongya: tegyétek rendbe mindent, avval ott hagyta őket. Azzal összeszedte megint a disznókat. Hazahajotta, megen kiment a középső királykisasszony, asszongya: Jancsi, szivemnek szép szerelme, add nekem azt az arany ágat!

Várj asszongya, majd még behajtom a disznókat, akkor megkapod. Megen a kany megállt, ráhuzott a furkósbottal, beugrott, nem köllött megcsókonyá a valagát. Aztán akkor neki adta az ágat, amikor végzett.

Harmadik reggel megparancsolta a királynak, hogy hát ünéki 12 akó pálinka kő, 12 sunka, 12 kenyér. Meg is adta a király neki. Főpakuta a kany hátára, megen kimegy a legkisebbik királykisasszony, mikor hajtott ki Jancsi. Szivemnek szép szerelme, a gyémánterdőbe el ne hajts, mert akkor vége az életednek. Ne törődj, az anyád erre meg arra, oda megyek, ahova akarok. Aztán elment szépen, kihajott. Kiért, megen lepakut a kany hátára, megy ám a 12 fejű sárkány, asszongya neki: Megállj kutya. Most elbánok veled! Már két öcsémet megölték, de most neked kő megdögünyí.

Asszongya: Ne bolondozz! Gyere először egyél, igyál, aztán mehetünk birokra. Hát aztán megette a 12 kenyeret, 12 sunkát. Asszongya, innya is kő. Kivágta neki a 12 hordót, kiitta a pálinkát belől, megen az is elfeküdt. Aztán akkor elfeküdt, a Jancsi meg oda ugrott hozzá, levágott neki 10 fejét, de kető még visszamaradt, de azt is gyorsan levágta. Ahogy levágta, ott a közelben levő ágak vótak, mind letörött. Olyan hatása vót neki, erős vót. Megen aztán ment, megkereste a kastélyt. Ott meg veréb lábón. Az is mondta neki: Vót urad a vár urát megölni, legyen kurázsíd a vár hidjára ugorni. Fölugrott, mindjárt kihuzta az asztalt, kivette a pálcát, ráütött, aztán mindjárt ott termett a 12 óriás. Mit tetszik parancsolni kedves gazdánk?

Semmit mást, mutogassatok meg mindent. Meg vót, megmutogatták. Ott is a ló, az meg már nyakig állt a szarban. Az is nyehegett, ej gazdám, már régóta várlak ám már nyakig állok a szarba. Megparancsolta megen az óriásoknak, hogy pucolják ki az istállót, minden rendbe legyen, tartsák rendbe mindenfélét.

Azzal megen összeszedte a disznókat, ballagott haza, de tört egy gyémánt ágat a kalapjára megen. Aztán hajtotta haza, mikor haza ér, kiment a legkisebbik királykisasszony, mondja neki:

Jancsi, szivemnek szép szerelme, add oda nekem ezt a gyémánt-ágot!

Várj, aszongya, mig behajtok!

De akkor már a kany nem állt meg, hogy meg kő csókoni a vala-
gát, ment. Nem várta meg mig ráüssenek a furkósbottal.
Aztán neki adta a gyémántágot. Másnap aztán már kihajtotta a
disznókat, nem vót semmi baj se.

A király közben kiadta, a gyémánt ágot kitűzte, aki aztat el-
éri, azé lesz a királykisasszony, meg a királyság is.

Hát kitette az ágot, eg vót rendülve, másnap elment a kastély-
hoz, beszélt a lóval, a ló azt mondta. Itt van gazdám - ez el-
sőnél kezdte a 6 fejúnél, ott volt az arny ruha - aszongya: Itt
van a fülemben a dióhéj, abba van az arany ruha, ebbe öltözz
fel, aztán felöltözzöl, aztán viszlek. Mer magasra kitűzte a ki-
rály az ágot, aki le tudja kapni, azé lesz a királykisasszony.
Hát a Jancsi aztán fölöltözött, fölült a táltos lóra, aztán
röpült. Vót ott annyi király, herceg, báró, de senki sem tud-
ta levenni. Jancsi meg ugy oda szállt, levette, aztán elvitte,
repólt a levegőben a ló, olyan táltos volt. Aztán akkor vissza-
ment a régi helyére, az erdőbe. Akkor aztán másnap megen kitűz-
ték a második ágot, a jancsi megen elment a másik lóval, elrö-
pült megen a másik lóval, ugyanolyan ruhát vett föl, mint az
ág megen, ~~xxxxx~~ Oda szállt, ott vótak a hercegek, bárók, de
senki se tudta levenni, mind a Jancsi, megen levette.

Harmadik nap megen, akkor meg vót a gyémánt ág, azt köllött lev-
venni. Az is oda ment az istállóhoz, megen mondta, itt van a fü-
lemben a ruha, benn a dióhéj, megen öltözz föl, azt ugysem veszi
le senki, mint mink.

Elröpültek megen, de a király már ezen gondózkodott, hogy aki le-
vette, még nem jelentkezett.

Akkor visszatért a kastélyhoz, bemutatta, hogy ő vette le az á-
gakat, mind a hármat, így kapta meg a legkisebbik királylányt,
meg a királyságot is, a másik kettő barátjának meg oda adta a
másik két kastélyt.

Még máig is élnek boldogan, ha meg nem haltak.

12./

Egyszer vót két kis testvér, mostoha anyjuk vót. Elment az anyjuka kutra, a kislány meg kihallgatta, hogy aszomszédasszonnyal azt beszéltek, hogy leöli a gyerekeket. Elmondta otthon a kislány a bátyjának, hogy mit mondott az anyjuk. Menjenek el, meneküljenek el valahová. Szegények utra keltek, mentek egészen fáradtan, falura nem akadtak, erdőbe helyongtak, egyszer egy nagyon picurka kis világosságot láttak meg. Minegy, most már odamennek, megnézik hogy mi az. Betyártanya vót és a betyárok kinn voltak valahol, csak egy nagy kő volt az ajtó előtt, az alatt volt a kulcs. Nagy nehezen elhempergették a követ, a kulcsot elvették onnan, belülről bezárta az ajtót. Láta hogy van ennivaló, mindenféle, tizenkét betyár tartózkodott abba a kis pince helyiségbe. A lány elaludt, a gyerekek meg összejárt minden szobát. Abba volt puska, lőszer, élelem, mindenféle.

Mondta a lánynak, hogy csak pihenjen le, az meg a küszöb alatt ő fölászott egy nagy gödröt.

Amikor jöttek a betyárok haza, akkor a gyerek kezébe fogott egy kardot, s ahogy ereszkedtek le, sorra levágta valamennyi fejét. Egy betyár maradt utoljára, az nem halt meg, csak sebbe ejtette a gyerek, de rázárta az ajtót, a lánynak meg meghagyta, hogy minden egy szobát megnézhet, csak abba az egybe be ne menjene.

Furdalta a lányt a lelkiismeret napru-napra,

Mégis a kulcsot valahogy kézbe kapta a lány és kinyitotta az ajtót. Látta az embert, hogy él, elkezdett futni. Ne fuss, azt mondja, én is élő vagyok. Elmesélte neki hogy hogyan kerültek oda, és hát ők is mibe volt hogy az anyja le akarta őket ölni.

Annyira összeszerelmeskedtek, a gyerek kijárt vadászni, a lány meg arra kérte, hogy valahogy hát emésztesse el hát a gyereket, akkor aztán majd összekerülnek. Betegnek tette magát ez a lány, nyigott-nyögött amikor hazament a testvére, Kérdezte tőle hogy mi baja. Azt mondta hogy nagyon beteg s ha nem hoz neki oroszlánkölyket, akkor meg is hal.

Holnap kimegyek és hozok neked oroszlánkölyket, csak ne halj meg.

Hát amint ráfogta a puskát, mondja neki az oroszán, hogy ne lőjj, tudom mi járatban vagy, ne csak vidd el annak a gonosz nénédnek.

Hát elvitte, akkor meg félt tőle.

Másnap meg medvekőlyket kért. Azt is le akarta lőni, de a medve is megszólalt, hogy ne lőjj, vidd csak a gonosz nénédnek, tudom mi járatban vagy. Attól is félt.

Farkaskőlyket is mondott neki, azt hitte hogy majd megeszik az állatok. Megszabadulnak tőle, s a vezérrel majd él tovább.

A gyerek mindenhunnan megszabadult, de azt mondták neki, hogy ha bajba lesdadtak neki egy sipot, akkor csak fujj bele a három sipba.

Ez a lány akkor azt találta ki, hogy kihordtak egy kád vizet, aztán úgy tetemintha megfürdött volna benn, fickándozott, mire ment a testvérgye haza, olyan jó kedve lett, mintha nem is lett volna soha beteg. Nem is vót. Kérdezte az öesse, hogy mitől lett ilyen jó kedve.

Azt válaszolta, hogy ettől a jó kis vitztől, menj bele te is, aztán fürödj meg. Levetkőzött, belement a kádba, akkor azt mondta neki, hogy a két ujjá engedje összekötni piros szalaggal. Összekötötte, akkor előjött a vezér, Na azt mondta, te fiukó, te vagy az aki tizenegyet legyilkoltá, most mondd meg, hogyan akarsz meghalni.

Azt mondta, hogy ő nem bánja, de egy kívánsága van, azt az egyet engedjék meg. Van három sipom, azokba bele akarok még fujni utoljára.

Azt mondta erre a vezér, hogy csak fujj bele.

Belefujt, ott termett a három vadállat, nekirohantak a vezérnek, széttépték. Azon tanakodtak, hogy a lányru milyen ítéletet mondjanak. Azt találták ki, hogy a lányt beteszik egy szobába, míg a tizenkét betyártestet meg nem eszi és az egy kád vizet meg nem issza, az onnan meg nem menekül.

Közben a gyerek nevelkedett, elkerült, megnősült. A felesége mindig aot kérdezegette, hogy neked senkád sincs, se szüleid, se testvéred.

Nem akarta a gyerek elárulni, csak nagyon sokára, egyszer kivallotta neki, hogy egy lánytestvére volt.

Azt mondta a felesége, hogy menjenek el oda, s ha még életben van, akkor megszabadítják. Elmentek, mire megtalálták, a tizenkét betyárholttestet megette az egy kád vizet megitta, de még magából is csipkedett le

hust, ahol elérte.

13./

Volt egy lány, volt neki je szeretője, háború volt és odahalt a háborúba. Egy szomszédasszony volt, azt mondja hogy mi van teveled, te lányom, te mindig vigkedvű voltál, hogyan hogy te most ilyen bús vagy. Azt mondta, hogy a kedvesét szeretné látni, de meghalt. Azt mondta a mama, hogy menjen el a temetőbe, szedjen össze csontokat, hozza haza, itthun főzze, s azt mondogassa: fízz-fízz, fízz-fízz, mingyárt haza érek. Majd éjfél tájban haza ér a te kedvesed. Éjfél tájban odarugtat a lóháton a kedvese. Azt mongya, hogy meggyüttem édes rózsám, el gyüssz-e velem. Azt mongya: el. Összeszűdta a kis ruháját, lóra ültek. Amint mendogéltek, mongya a szeretője: a holdvilág szépen szógál, a holt ember szaporán jár, félsz-e édes rózsám. Nem félek, mert velem az isten is, meg velem vagy te is. Megint csak mennek egy jó darabig, megint csak mondja neki je. A holdvilág szépen szógál, a holt ember szaporán jár, félsz-e édes rózsám? Nem félek, mert velem az isten is, meg velem vagy te is. Harmadszorra, mire mondogatja, odaértek a temetőhöz, Azt mongya, nézd itt az én hazám, itt az én helyem, most legyűssz te is, megnézed az én lakásomat. Jó te menj elől, te jobban tudod a járást. Amit a sir megnyillott, lement, a ruháját utánna dobta, összecsucukódott a sir, a lány futóra kapott, nem messze vót egy siralomház, meg hát ugye egy falu, ott meg világot látott, oda be menekült. Ott meg vérrasztottak, azért voltak fönn. A lány bement, a szeretője meg utánna. Beszölt a házba: holtnak holt a barátja, elevennek eleven a barátja, hallod-e te pajtás add ki azt a lányt. Akkor megmozdult egyik lába. Letette. Megint mongya, akkor a másik lába is megmozdult. Harmadszorra mondta, mire fölállt vóna, a kokas elkukorékolta magát, mire egyik bennt, a másik ottkinnt esett el. Azt mondák, hogy köszönheted az élő istenednek, hogy az időm lejárt.

147
 A nagypapám aki 1909 be halt meg, akkor volt 93 éves. Ő meséte eszt a kis történetet, mer ő mindig csak meséni szokott hiszen ráért, hogyha együtt vótunk mind gyerekek leütünk a háta mögé és ő monta, mivel a szállóje közvetlen csak az erdő mellett volt ott többszörünként, ha olyan volt az idő kint alut, a kútra egy kis forrás kútra szokott járni az erdőbe egy kis hajlatba. Egy alkalommal ahogy mén, két nagyon szép fiatal fehérnépet látott. És kérdezik tőlük, egymást köszöntik, hogy mit keresnek itt, mondják, hogy ők is vizért gyüttek és az uram bátyám, egy szájasba vitt ü is vizet magának. És elmondják, hogy ők valahol ott tanyáznak az erdőbe, tehát hogyan, kérem szépen aszt mongya, itt vagyunk bent az erdőben négyen két fiatalember és a két fiatalasszony, a papa érdeklődött tovább felőlük, és mondják nekije, hol lakik a bácsika? mongya az uram bátyám merre lakik, nem itt lakom én lányaim aszt mongya, csak a pincém a szállóm van itt az erdő mellett mingyár közvetlen, na de jó mer hogyha olyan esős idő lesz akkor mink kimehetünk magához aludni. Mér ne, mondta a nagypapám, akár mikor bátran, ha én nem leszek is itt a padlásra van széna ott lehet aludni. És úgyis történt, nemsokára egy zivataros-zimankos őszi este vót, a nagypapám hajja ám, hogy kapognak az ablakon, az az egyik kis fehérnép vót akivel ott a kútnál találkozott és szól be, uram bátyám mink vagyunk, te vagy Krisztinám? mi vagyunk aszongya, gyüvünk magához alunni. Nézem aszongya csöpörög az eső, jó van gyertek be, bementek mind a négyen aszt mongya a papám olyan két szép fiatal ember vót, mint a gyertyaszál, ragyogó fényes fekete szeműek, de olyan kedves beszédjük vót mindamnyinak. Megkinálta őket egy pohár borral, avval ők felmentek a padlásra, ott aluttak de a Krisztina az egyiknek a felesége vót az egy kocsmárosnak a lánya vót, aszt mongya az olyan jól tudott főzni, akár még a herceg primás is megehetette vona. Olyan szép fánkokoat sütött, olyan pántlikás vót, le a kalappal, később is többszörünként találkoztak, fölmentek hozzája, el-el beszélgetett velük, és kérdezte tőlük, hogy mér is bújkálnak, hát az erdőbe. Ő úgy monta, hogy szegény legények, és aszt monták, azért mer nem akarnak katonák lenni, na jó van azért nem muszáj itt bújkálni. Egy becsületes foglalkozást is ajánlta nekik, hogyha itt maradnának, nála is sokszor lenne munka. De aszt monták, hogy ők nem, inkább elmennek. Hát el is mentek. Aszt mondja, hogy egy őszi este, má amikor

olyan késő, őszi idő volt, ködös-zúzmarás kopog ám megina a zó Krisztinája a zablakon, engegyen be uram-bátyám, elköszönünk magától, mert elmegyünk. No hová gyerekeim? mondták, hogy a Bakonyba. El is mentek, többet nem látta őket, de egy kis idő múlva egy meszes bácsi jött a faluba, aki onnan a Bakonyból, Veszprémből hozta ide a meszet, és azt kérdezte a kocsmáros udvarába beállva, a kocsmárosu vagyis a feleségitü, hogy a Varga Laci bácsi merre lakik? Megmutatta neki a kocsmárosné, hogy ott lakik, és most má nem sokára gyün haza a hegyből, oda szok menni, beszélhet vele, hát meg is várták őtet, és mondja neki a meszes bácsi, hogy a Krisztina meg a másik, de azt nem mondta, hogy annak mi volt a neve, a tisztele-tüket küldik, az emberek dolgoznak a mészégetőnél, becsületes szorgalmas munkások lettek, de ők csak úgy besegítenek nekik, mint fehérnépek. Akkor egy idő múlva, félév múlva megin egy másik meszes bácsi kereste a nagypapát, hogy a Krisztinának kisfia született. Arra ha elmegy a nagypapám keresse is meg, éppen a nagypapám nevi-re Lacika, de hát a nagypapám se ment el.

13./Eccer vót egy ember. Annak mekhátt a felesége. Egy asszony jár hozzája takarítani, a gyerekekhez főznyi. Asztán a zasszon rábeszélte a gyerekeket, hogy vetesse el a zajjával a zasszont. El is vette. Amikor egy pár hónapos vót ottan, szerette volna a gyerekeket elomésztonyi, mer őnéki is vót egy fija meg egy lánya. Azokat nem kellett fel, ezeket meg főkötötte, hogy mennyünk ő a zerdőbe fájér, mer apádnak nem tudunk főznyi. Elmentek. A lánynak vót annyi esze, hogy hamut tett a zsebjebe. Amerre ment, mindenhol hintette a hamut, egész a zerdőbe. Asztán, hogy megszette ezeknek a gyerekeknek a fát, azt mondta: ájzatok, legyetek itt, maj hogyha én is megszeden a fát, addig ő ne menyetek ijmen. Nem is mentek ő szegények, várták-várták, hogy mőn a mostohájuk. Bizon nem ment a mostohájukoda. Cestellettek a most má aszonták, most má mindegy. Ő kesztek sirnyi, hogy most már mit csinýának a zerdőbe. A kislánnak eszibe jutott, hogy ő hintett a zuton hamut és mutatta a gyerekeknek, hogy ha ijét talász, nézd, s talán haza találunk. Asztán akkor nőszték és haza is találtak a zablakho. Ppen otték vacsorát. Maratt egy kis vacsora, aradék és aszonta a zember, éj de jó volna ez a kis vacsoramaradék a gyerekeimnek. De jó jám édesapám-beszótak nekije. Itt vagytok gyerkeim? De itt úm édesapám. Gyertek be. A zasszon meg azt mondta, hogy nem marattak ott, ementek, bojongtak. Másnap reggő megint szótt nekijek, gyertek gyerekek, emegyünk a zerdőbe fájér. Megin ugy csinált velük. Akkor meg korpát tett a zsebjibe a lány, azt hintett. No oszt akkor megint sikerült nekik haza mennyi. Harmaccor egy kis buzacsut tett a zsebjibe, de nem találtak haza, mert az csut felették ya madarak. Szegények, csak bojongtak a zerdőbe, étévettek. Egyszer csak egy gunyhót találtak. Oda jlrték és mécsvilágosságot láttak. Zörgettek a zablakon, hogy oresszék bá. Ott ,eg vót egy öreg bossorkány. Annak vót hét gyereke. Ojan betyár félék. Oda ment a hét gyerek. Jaj gyerekek, erre még a madár se jár, né gyüttetek ti ide? Nekem a 7 gyereken összetép, vérre, cafatra tép benneteket. No csak ebujtatta a zágy alá a gyerekeket. Es majd megbeszéli a gyerekeivel, hogy ne bantsák ezeket. Még be se értek a zajtóho, már ő keszték mondanyi: Öreganyám, valaki van itt. Mer Öregannyuk vót. Öreganyám valaki van itt. Nincs édesgyereken senki se. De Öreganyám valaki van itt. Megin csak, de harmaccor megmonta nekik, hogy igenis van itt ety kislán, meg egy gyerek, de asszonygya nekem jó lessz egyik tüzet rakni, a kislány, vizet meritenyi, a gyerek meg fát vágni, eszt-aszt. e bancedüket. Jó van. Akkor asztán másnap ezek a betyárok ementek a zerdőre, tüzet rakatott a lánnyal. Akkor asztán vasfazékba üntött föl vizet. Hogy a gyerket belefujtattya... Akkerra má tutták, hogy hun az eszűst, hun a zarany. Ez a gyerek, meg ez a lány. Osztan akkor, mikor

monda, hogy nézd meg a vizet, hogy forró je má. Azt mongya, regenyám én nem érem fő, a vasfazekat. Assongya, vidd oda a kisszéket, osztán nézz bele. Fülértem Üreganyám, de nem ismerem meg, hogy forr-e? Nézz meg Üreganyám maga. Akkor fülát a kisszékre. A lán meg belevákta a vasfazékba a lábánál fogva. No aztán akkor hamar szalatt a kis gyerekekért. No gyere-assongya-hamar ücsöl be, hamarossan öltözzünk, blösször arant, meg ruhát meg mindent szettek össze. Aztán akkor elmentek. Még annyi eszik vót, hogy rázárták a tajtót, hogy ha mennek haza a betyárok, ne hogy utóljérjék. Ok meg addog elhalannak jó messzire. Ugy is lett. Csak zörgettek, csak zörgettek, hogy hát Üreganyám! Nyiss ki az ajtót! Üreganyám, eressz be! Nem? Jó van. Beszakították a ajtót.

No osztán látták, hogy a zöregasszon a vasfazékban lábánál fogva fő. Akkor osztán utánuk, de nem találtak rájuk. Ezek meg, osztán egy hosszú kert vót, hegyes kerítés, oda mentek be. Mikor mentek, a kakas fölugrott a zól tetejire: kukuriku, gyün a lán ezüstbe, aramba! Akkor osztán a sasszon mérges vót, elzavarta a kokast a zól tetejéről. Akkor meg in csak monda: kukuriku, gyün a fíja ezüstbe, aramba! Fölugrott a kezal tetejére. Onnan már nem tulta leverni. Akkor osztán bement a sasszon. Utánna meg a gyerekek. Otthon vót a zapjuk, assongya: jaj, osztán assongya a gyerek, köll-e magának ezüst, arany? De köll ám engyalom, mért ne köllene. Assongya a sasszony: no ebből a zén gyerekejimmek is lessz ám. Lessz ám! Mennyenek el ezek is dolgozni, szógányi, maj ezeknek is lessz. Assongya, jó van. Sütött pogácsát, gyerekeknek, lánnek. Utnek eresztette őket. No osztán akkor azok meg ujjártak, hogyhát amikor odataláltak ezek is, ahun emezek vótek, akkor ezekt mingyá vérbe, cafatba összetépte őket. Akkor menekünek ezek is. Amint mennek, mennek, akkor a kokas fölugrott meg in a zól tetejire: kukuriku, gyün a fíja lánja vérbe, cafatba! Akkor mérges vót. Igaz vót. Akkor e kezdett sirnya. Akkor ment be, s a gyerekek is utánna. Assongya, nos má mindegy. Akkor osztán assongya a zember: emehecc; hogyha egyce a zén gyerekeimmel így csinász, nem is köllő egyáltalán. Elbocsájtotta őttet.

5./ Mese :

Azt mondja a legény, hogy ő azt vesz el, akinek két pinája van. A lány nagyon szeretett volna hozzá menni a legényhöz, de hát csak egy vót neki.

Mi lesz most körösztyán, én szeretnék a Pistához menni, de nekem csak egy van.

Jó van édes lányom, nem lesz ebből semmi se, majd lesz kettő. Hát hogyan?

Hát ne törődj vele, majd lesz kettő.

Megesküdtek, hát egyszerre csak egy köllött a legénynek.

Hanem mikor katonának köllött neki menni.

Azt mondja, te Julcsa, én most egyiket elvinném!

Hej, megijedt a menyecske, mi lesz most!

Elmegy a körösztyánjához, az fogott a gyepün egy madárt, bele-tette egy skatulyába.

Azt mondja, megmond neki, hogy erre annyira vigyásson, hogy el ne röpüljön.

Hát aztán a fiatalember elment katonának, elvitte a skatulyába a madárt.

Mikor köllött volna neki, elröpült a gyepüre a madár.

Hazamegy, mondja a feleségének, hogy nagy baj van. Elröpült anyukám, most már csak egy van.

A menyecske örült, mondja a keresztanyjának, hogy most már boldog vagyok én, most már csak egy van.

6./

Elment Amerikába, itt hagyta a feleségét. Azután hogyan ismerje meg, hogy a felesége nem esinált-e valamit az alatt az idő alatt, amíg ő nem volt itthon. Azt mondja a komája, hogy rajzolj rá egy szamarat. A hasára rajzolt egy szamarat.

Hát meggyültt az ember, hát már nem volt rajt a szamár. Az asszony futott, hogy mit csináljon, a szamár már nincs meg.

Azt mondja a komája, ne ijedj meg, rajzolunk rá majd egyet.

Hát rajzolt is a komám úr egy másikat, mert biztos, hogy az csúszta-mászta le róla, rárajzolt egyet.

Megnézi a férj, meg volt a szamár, de nem úgy volt a feje, ahogy az ember rajzolta.

Azt mondja neki az ember, hogy hát te feleségem, ez a szamár nem úgy van, ahogy én rajzoltam.

Ah, aptya, már annyi idő alatt megszomgyút, aztán látnak fordult.

Mese.

22./

Egy kis gyerek meggyilkolta a testvérét egy kis lányt, mert azt mindig jobban szerették a szülei. Aztán elmönte ezek az erdőbe a kislány meg az a gyerek, aztán hát haragudott rá a testvérgye, hogy jobban szeretik. Aztán a szülei adtak nekik egy sipot mindegyiknek, hogyha esetleg elbódunak az erdőbe, akkor majd sipujjanak aztán majd valaki észrevösz. Hát aztán a gyerek, Pista vót agyonütötte a kislányt. Eltemette levelessel. Aztán ott egy fűzfa keletkezett. A Pista eldobta a sipót és csinyát abba, ilyen fűzfa vessző vót. Elkment haza. Mondja neki az apja meg az anyja, hát hogy hun van a kislány. Aszongya, hát ű nem tudja, hogy hun van. Aszongya elmaradt tüle, aztán nem találta sehun se. De csak azt a vesszőt faracsgatja a gyerek. Mondják neki, micsinyász te gyerek? Aszongya faragok másik sipót, mert az elveszött amit vittünk. Elkezd ám a gyerek fujni, aztán beszét a sip. Azt beszéte, hogy fujjad, fujjad kis testvéröm, te vótál a megölöm. Az apja elvette a sipot, így tádták meg, hogy a gyerek megölte a kislányt. Az apja meg hogy ~~z~~ fujta a sipót, annak meg azt mondta, fujjad, fujjad édösapám, én vótam a kedves lányod, de most nyugszom leveles párnába, nem anyámmal a párnás ágyba. Akkor az anyjának is odadták, hogyhát most fujja. Annak is mondta, fujjad, fujjad édösanyám, én már aluszom a földbe, elvagyok temetve levelessel. Aztán keresték a kislányt, meg is találták. Hát a gyereket kerhóra fogták. Ezt még apám mesélte, még igen kislány vótam, nem tudom, hogy igaz vót-e vagy csak mese.

3130

Hese

Vót két testvér egy fiú meg egy kislány, ōmentek az erdőbe. A fiú haragudott a lányra, mer az apya meg az anyja jobban szerették. Adtak nekik a szüleik egy sipot, mindeniknek, hogyha ōbódulnának az erdőbe, akkor sipullanak majd valaki észreveszi. Hát aztán a fiú agyonütötte a kislányt. Őtemette levelessel. Hát aztán ott meg megen ilyen fűzfa keletkezett, azon percben, aztán akkor azt ōdobta a Pista gyerek, aztán csinýat abbu sipot. Aztá ōment haza. Mondja neki az apja meg az anyja, hogy hun van a lány. Aszongya, ű nem tudja, hogy hun van. Aszongya ōmaradt tőle, és nem találta sehunse. De csak azt a vesszőt karagta. Kédik tőle kicsinyász? Aszongya csinálok másik sipot mer ōveszett az is amit vittünk. Hát aztán ōkezdí ōm a gyerek fűjni. Aztán beszét a sip:

Fűjjad, fűjjad kistestvérem,
Te voltála megőlőm,
De most már leszek koldusé,
Koldusnak kenyérkeresője.

Akkor ōvette az apja a sipot. Így tudtak meg, hogy a gyerek megőlte a kislányt. Mikor ez apja fűjta, azt mondta a sip:

Fűjjad, fűjjad ōdősapám,
Œn voltam a kedves lányod,
De most nyugszom leveles párnába,
Nem anyámmal a párnás ágyba.

Aztán az anyjának is ōdaadták, hogy:

Fűjjad, fűjjad, te ōdősanyám,
Œn aluszom a földbe már.
El vagyok temetve levelessel.

Keresték a kislányt, a gyereket kerőra fogták, s megtalálták a kislányt.

58

3130

Egyszer volt két kistestvér, mostohájuk volt. Elment az asszony a kútra, s a kislány kihallgatta, hogy a szomszédasszonynak azt beszéli, hogy leöli a gyerekeket. A kislány mondta a bátyjának, hogy mit akar a mostohájuk.

59

3130

Elmenekültek, egész nap mentek, erdőben bolyongtak. Egyszer egy kás pincehelyiségben fényt láttak. Elmentek megnézni. Betyártanya volt, nagy kü volt az ajtó előtt, elatta volt a kulcs. Bent volt ennivaló, belülről bezárták az ajtót, tizenkét betyárnak volt ott ennivaló. A gyerek összejárt minden szobát, volt ott puska, minden. A lány elaludt. A fiú a küszöb előtt egy nagy gödört ásott, gondolta ott jönnek be a betyárok, mivel a kulcsot nem találják. Fogott a kezébe egy kardot, amint leereszkedett egy betyár, levágta a fejét, belesett a gödörbe, ahogy beért kérdezték a többiek, - leértél szerencsésen? -

Le én csak gyertek! - mind belesett a gödörbe. Az utolsót csak megecsécsitette, bezárta az egyik szobába. A lánynak megmondta a fiú reggel, hogy minden hova bemehet, körülnézhet, csak abba az egybe nem.

Hát furdalta a lányt a lelkiismeret, hogy mi lehet ott. Előkerítette a kulcsot és bement. Először megijedt az embertől, de az mondta: Én is élő vagyok, ne félj! A lány elmesélte, hogy kerültek oda, és elszöktek az emberrel, aki kérdezte tőle: Ki neked ez, akivel élsz? A testvérem. Annyira összeeszerelmeskedtek, a fiú meg kiment vadászni. A lány meg arra kérte kedvesét, hogy emésze el. A lány nyigott-nyögött, beteges lett. A testvére kérdezte: Mi bajod?

Én olyan beteg vagyok, hozz nekem egy oroszlán kölköt.

Na, ne halj meg, hozok én neked oroszlán kölköt. Ahogy másnap ráfogta a pisztolyt az oroszlánkölkökre az megszólal: Ne lőjj Rudolf királyunk. Tudom mért jöttél, vigyél el a gonosz nővérednek így. A lány azt mondta, ne hozd ide mert félek tőle, inkább medvekölköt hoz, mert ha nem meghalok. Na, hát azt is vitt neki. A medve is azt mondta: Ne lőjj Rudolf királyunk, én is tudom mi járatban vagy, vigy el a húgodnak.

Attól is félt a húga. Akkor farkaskölköt kért. Azt hitte a lány, hogy az állatok széjjel tépik és elhet a vezérrel. A gyerek mind egyiktől megszabadult. Az állatok nem bántották, adtak neki egy-egy sipot, ha veszélyben van fújja meg, akkor mennek a segítségére. A lány kitalálta, hogy egy kád vizet vitt az udvarra és elkezdett ficákolni. A legény elcsodálkozott: Hát te beteg voltál, most itt ficákolasz?

Nézd megfürödtem ebbe a jó kis vízben és olyan jól érzem magam. Fürödj meg te is.

A, már milyen kívánságod van, amikor az erdőben ott a jó kis forrásviz, ott én megmosakodhatok.

3130

A lány annyira kérte, hogy nekiállt. A lány kérte, hogy engedje a két ujját piros szalaggal összekötni.

Legyen meg a kedves, és összekötötte a lány. Ekkor előjött a vezér.

No, te fiú, te voltál, aki tizenegy társamat megölted, engem megsebesítettél, mondd, hogy akarsz meghalni?

Hát ahogyan akarjátok, de előbb van egy kívánságom. Van három sipom, abba szeretnék belefújni.

Hát csak fújj bele!

Erre megjelent a három vadállat. Kérdik: Rudolf, mi királyunk még fekszel ott térdén? És nekirohantak a vezérnek széttépték.

A lány büntetésén gondolkodtak. A lányt betették az egyik szobába, még a tizenkét betyártestet meg nem eszi és az egy kád vizet meg nem issza ott marad.

A gyerek elkerült, megnősült. A felesége mindig kérte, hogy neked nincsenek szüleid, testvéred.

Egyszer kivallotta, hogyan jártak, hogy volt egy fehérnép testvére. Ruhát vettek és elindultak, hogy kiszabadítsák. Mikor a lányt megtalálták, a tizenkét holttestet megette az egy kád vizet is megitta, még magáról is csipkedett le húst.

- - -

Vót egy lány, vót nekije egy szeretője és odavezette a háborúba.

Szomszédasszony volt egy mama, kérdezte:

Mi lolt te lányom, mindig olyan vigkedvű voltál, hogyan, hogy most mindig olyan szomorú vagy?

Hát talán meghalt a kedvesem.

Szeretnéd látni?

Szeretném.

Menj ki a temetőbe, szedj össze csontokat, itthon főzöd és azt mondogasd: Fiz-főz, fiz-főz!

Éjfél tájban hazajön a kedvesed. Meg is jött lóháton és azt mondta: Meggyüttem édes rózsám, elgyűsz te velem?

El, - mondta a leány, összeszedte holmiját és elindultak. Ahogy mendégéltek, azt mondta a kedvese:

A holdvilág szépen szógál,
A holt ember szaporán jár.
Félsz-e édes rózsám?

Nem félek, mer velem az isten, s veled vagyok én is.

3130

Megint csak mentek. Ujból megkérdezi a legény:

A holdvilág szépen, szógál,

A hótt ember szaporán jár.

Félsz-e édes rózsám?

Nem félek, mert velem az isten, s veled vagyok én is.

Mire harmadszor is mondják odaértek a temetőhő.

Nédd i, itt az én helyem. Most lejössz te is megnézed az én lakásom.

Jó, te menj elől, mert te tudod a járást. A legény lement a lány u-

tána dobta a ruhát, összecsucódott a sir. Futóra kapott a lány, nem

messze a síralomház volt, meg a falu, világot látott és befutott.

Ott meg vérrasztottak. A lány bement, a szeretője meg utána futott,

azt beszólt az ablakon:

Holtnak holt a barátja, elevennek eleven a barátja, hallod-e te holt

pajtás add ki azt a lányt!

Megmozdult a halott lába, letette. Harmadszor is megszólalt, és ugye

azt mondta. A holt másik lába is lement és felült, mire felállt volna

A kokas elkukorékolta magát, egyik halott ottbenn, a másik ottkinn

esett el.

Köszönheted az élő Istennek, hogy az időm lejárt. Mert a temetőben

megláthatod a ruhád, ahogy összetéptem, téged is így téptelek volna

össze.

Ezt a halott mondta a lánynak, mivel haálátogatott.

Hogy a menyasszony és vőlegény szeretet poharát meglhassuk, igyunk
a jó kimondószókért, alsó-felső szomszédokért.

Rozmaringesál legényekért, rózsaszál leányokért, kőkényszemű me-
nyecskékért, bárszemszemű öregekért, csutorahajtogató vénemberkért.

Én állok egy deszkán, én is vagyok egy koszorús lány.

Ha leszek is leszek, menyasszony leszek,

Vőlegényem mellett bokréta leszek.

Húzd meg cigány, mert bankót adok, kistáskai leány vagyok.

Húzd meg cigány száraz fűdét, ne tátsd el a malák száját!

/Ez lakodalomkor pohárköszöntő volt, a menyasszonynak szólt vacso-
ra előtt, koszorúslányok mondták./

A szép menyasszonynak sok tarkaborsót,

A násznagyuraknak szürkelőből koporsót!

- - -

Májnó

Két jó barát volt. Fogadást tettek, ha meghal is egyik, meghija a
másikat az esküvőjére. Közben ugy is lett az egyik meghalt, a másik,
megnősült. Ezébe jutott, hogy ők fogadást tettek. Elment a temetőbe
és meghitta a barátját. Megbeszélte vele kint, hogy semmivel ne ki-
nálja, de ha ő me nyomja a lábujját vacsora közben, akkor ütet ki-
sérje ki. Nem kínálták semmivel, egyszer aztán kikísértette magát.
Elment vele a temetőig. Az meg azt mondta: gyere nézd meg az én la-
kásomat! Lement, pillanatokig beszéltek, de mire kikerült onnét tisz-
ta ősz volt. Ment haza bokrétáson, de még csak hirtel hamva sem volt
a lakodalomnak, még a hozukat sem találta.

10./ éterazene.

3131
Elment vitézséget próbálni ugye- a Balázs vitéz volt a neve,
egy erdő szélén vitte el az útja, mikor mēn el az erdő szélbe,
egy hangot ~~hall~~. hall.

- Balázs vitéz, gyere vissza ide a fa alá.

Tekingelődik, hát nem lát senkit, megent csak utnak vált.

Megent csak mondja: - Balázs vitéz, gyere vissza ide a fá alá.
Tekingelődik, hát nem lát senkit, megent csak utnak vált.
Megent csak mondja: - Balázs vitéz, gyere vissza ide a fa alá.
Akkor nézeget, hát egy kis kígyó vót a fán. Hát odament aztán
mondta, hogy hát levette a kargyára, hogy hát vigye el ütet haza,
az édesapjához. Szóval a kígyó aszongya : de amennyire csak bírsz,
annyira hajts innend a zerdőbül, és mikor kiértek, monta neki,
aszongya mast nézz vissza. Hát az egész erdő lángba vót. Hogy
megmentette ez a vitéz azt a kis kígyót , azt mondta neki, már
az úton megbeszélte vele, hát messze ugye? Megbeszélte vele, hogy
majd az ü édesaptyátu ne féljen, meg az édesanyjátü se, mert igen
ilyen vastagságu kígyók lesznek, meg minden elmonta neki, de nem
bántyák sőt örülnek neki, hogy ütet megmentette, nagyon sok pénzt
akarnak majd neki adni, de ne fogadjon el tülük semmit majd, hanem
a palláson van egy rozsdás kard, és egy nyereg, és egy zsiros ing.
Majd azt nem akargyák ám odannyi, de te ne állj el tüle /aszongya/
majd, azt mond hogy pár naápjártál fönn a padláson, és ezt ott
láttad , majd unszolják a pénzt, hogy nem kell, egy fillérgyük se,
de ha eztet odaggyák akkor el. Hát nem a karták váltig /ugye?
nekiannyi, na de hát hogy mivel megmentette a kis kölküket, hát
neki adták. Na szongya most hát elmehecc ezzel vitézséget próbálni.
Hát elment szépen haza, ott meg valami török basa vót ugye abba a
városba , tehát ott valahogy a felesége körül, ugy hogy ez elzárotta
valahogyan, de ott a lakásukon vagy ilyen formán, hallottam máxxx
mesényi, és akkor ugye ez olyan, szóval beleszeretett ez a felesé-
ge abba la török basába, az ablakon adogatott be neki ennyi, nézi a
..... hát még szebb szinte vót ugye, mind mikor bezárta. Ezt itt
valahogyan hát etetik.

Kit etetnek? Aztat a a török basát, akit ezártok, ezárt ő ez a
Balázs vitéz. És akkor ugye a feleségivel összehozzát ez a török
basa, hogy eztet az inget, meg a kardot, mert sohase vetette le.
Beszélje rá az urát, hogy piezkos lesz az ágy tüle, meg minden, hát
vesse le. Hát annyira rábeszélte szegényt, hogyhát levetette, oda-
tette a fejihöl, mikor elalutt, akkor szépen emmeg benyújtott a
török basának az asszony, megvágta a zárkának az ajtaját, szétment,
akkor ~~ix~~ ijedt föl a Balázs vitéz, hogy mast ő vége van. Mongya
neki a török basa.

- Na gyere ki kutya /aszongya/ hogyan akarsz meghalni?

Ennek a Balázs vitéznek. /aszongya/

- Engem aprogassatok le, úgy, mind egy répát. Tegyetek rá a lovam hátára, tegyetek zsákba és tegyetek a lovam hátára, majd elvisz engemet. Hát úgy is lett az a kis odaállított a ló a nagy kigyónak a kapujánál. Nézi a kis kigyó gyerek akit megmentett;

- Apám, /aszongya/ itt van ennek a vitéznek a lova, /aszongya/ a kapunál, de nincs rajt a vitéz, /aszongya/ egy zsák van rajt.

- Ergye, /aszongya/ ereszd be.

Hát beeresztette, hát mi van mostannak hát kiöntik látja darabokban van a Balázs vitéz, na szépen esszerakták, életvizivel meglocsuták, fölétett, na /aszongya/ Talán el is vagyok kézsve,

~~Nem vagy fiam még elkésvel.~~ /aszongya/ Most tebelüled lesz egy szép, igen szép ló. Elvezetünk a vásárra. A török basa ott lesz, tégedet megvesz. Hazavezet, az asszonynak mongya:

Gyere csak ki /aszongya/ micsoda szép lovat vettem.

Az asszony nézi. Szép ám /aszongya/ csak egy a hiba benne.

- Hát mi a hibája?

- Én nem találtam bennhibát és te találsz?

Aszongya, mert a homlokára van írva, hogy Balázs vitéz.

Akkor megijettek, na ezt a lovat le kell vágatni. Mongya a szógáló:

- Ej de kár ezt a szép lovat levágnyi. Aszongya, mit mondasz te szógáló? Amely csöpp vérem ~~legmesszebb~~ legmesszebb elesik, azt vedd föl és napnyugta után add az ablak alá. Ugyis lett. Hát reggelre egy gyönyörű szép almafa lett az ablak alatt, úgyhogy már e is virágzott, termése vót neki, nagyon szép. Nézi a török basa, látja, nagy örömmel viszi be a feleségének:

- Nézd csak, nézd /aszongya/ még ez nem vót itt az este /aszongya/ és most má. El is virágzott, meg is érett gyümölcse.

- Nagyon szép /aszongya/ csak egy a hiba benn.

Hát mi a hibája?

Hát néd a szárára van írva, hogy Balázs vitéz.

Megen hát ezt a fát ki kell vágni.

Megen csak sajnákozik a izé, szógáló, jaj de kár ezt a szép arany-almafát kivágni. /Aszongya/ Mit mondasz te szógáló?

Eztet jétét helekbe majd jót várhacc. Amely forgácsom legmesszebb esik, azt figyeld meg és napnyugta után vidd el a halastóba.

Hát elvitte. Másnap elmegy a török basa arra a tópartra sétányi,

ilyen nagyon gyönyörű aranyhalat, izé kacsá uszkal a vízbe. Hát jó van, csalogatta a kiskacsát, úgyhogy ki-kiment a szélbe, a víznek, és akkor ugye hát megen mikor meg akarta fogni megen bejjebb ment. Annyira, hogy mikor levetette a izét, a zingit, meg a kardot letette, a kiskacsak csak csata be, csak csat mikor már jó benn vót, akkor főföppent, kiment, hama fővötte a a zinget és a kardot .

-Na gyere ki kutya, most hogyan akarsz meghalni.?

/aszongya/ Ugy mint te.

De ugy nem halhacc meg. Tebelüled szép ló se lesz, aranyalma se lesz, de aranykacsá se lesz. Négyfelé hasította és a város négy sarkára ki-akasztotta. A felesége lett a szógáló, a szógáló lett a felesége. Nahát eddig tuttam.

12./

Vót két jó barát. Fogadást, tettek, hogyha nősülnek meghivják egymást a lakodalomba. De hogyha meghal az egyik még akkor is meghivja. Ugy is lett. Hát az egyik meghát, amire nősülésre került a sor. Hát eszébe gyutott ennek a jó barátjának. Na ü elmegy a temetőbe és meghijja a barátját. Hát jó van, meghitta. El is ment ez a halott, de aszonta, hogy ütöt ne kínálja semmiféle étellel, majd ha ü ē- lenne akkor ütöt kísérje ki. Kísérje haza. Aszongya, hát jó van. Ekísérte vissza a temetőbe. Aszongya, hát gyere le egy kicsit te is, az én lakásomat nézd meg. Majd, aszongya, hát egy kicsit beszélgetünk. Hát lement, pillanatokig tetszett neki, hogy ő ott beszélget. Na, most má, aszongya, elmegyék haza, mer várnak. Hát mire kiért onnan és hazatért nemhogy a lakodalomnak, de még a házuknak se vót semmiféle nyoma se. Őszen ment haza, bokkrétássan. Ugy ért haza, nem vót se hire, se hamva a menyasszonnak, se a házuknak.

B./

Ezek ilyen zarándokféleeségek vótak. Mentek mendegétek aztán hát elfárodtek, kimerültek. Valami barlengszerűségbe lefeküdtek, sokáig száz évekig aludtak, aztán fölébredtek, megéheztek és hát be-mentek a városba, vagy falu vót nem tudom. Elüvették a pénzüket és

B.7

a botos nem tudta, hogy hát ez milyen pénz. Szóval már nem ismerték azt a pénzt olyan régi vót, pár száz éves.

Üreganyám ezekhő szokott imádkozni, ha nem tudott aludni, a hétalvó szentekhő.

14./

A Juliska mög a Pista jegyőők vótak. Máskor ugye szoktak így mönni Andocsra, aztán mondta az anyjuk nekik. Hát gyerőkeim emönjünk, aszongya, iszen mos má mögesküszők, aszongya hát emönjünk egyet a bucsura, a Szüz Máriához, azt is mög kő látogatni, jobban segél bennünket. Hát rajtkapott a két fiatal, mög az anyjuk is, hogy emönnek. Utközben az öregasszony bemant pálinkázni. A két fiatal meg bement a temetőbe, leültek egy sirra, aztán ott elszerelemkedtek. Vett a vőlegén a Juliskának harisnyát, aztán nem a harisnyát gonduta ám, hanem a lábaszárát, hogy milyen vastag, meg milyen szép, hogy majd mi következik utána. Leültek a sirra aztán főhuzta a Pista a szoknyáját a Juliskának. Aztán aszongya, őj de vastag a lábod, de szép harisnyát vöttem ugye? Jaj, aszongya ne izéjj, mer hátha gyün anyám. Hát aztán mönt is ám az anyja, nem tudtak semmit má csinítani. Csakhát a lábaszárát megfogta. Aztán hát bepálinkáztak és odamentek gyónni. Hát nem szokás ugye se önni, se inni, hát aztán meggyónt az öregasszony meg mindenik. Hát a lány, aztán mondta a pap neki, hát van-e lányom szeretőd? Hát van, itt van a jia. Aszongya a pap, nacsak, nacsak mondjad. Aszongya a Juliska, bement anyám pálinkázni a kocsmába, mink meg bementünk a temetőbe, aztán leültünk egy sirra. Nacsak, nacsak, mondjad, mondjad. Aszongya, aztán megfogta a Pista a lábomat. Föllebb nyút, hogy ugye milyen szép kapcát vöttem. Jaj, én mög hát nem akartam, hogy fogdozzon. De aztán gyütt is anyám, nem sokáig tudott a Pista.... Nacsak, nacsak, mondjad, mondjad. Hát aszongya akkor aztán fébe szakadt... Aszongya a pap özdög bujjék az anyádba, minek gyütt.

15./

A papnak a neve naptya vót. Aztán mondta az öreg cigány a gyerekeknek, vót három fia. Azt mondja, elmentek mögköszönteni a papot. Aszongya, a picí mén be először, aztán ujjan vót, mind aki az igali plébánián, hogy úgy köllött belépni a szobába, mer ujjan

hügyes vót a hajlék. Aztán aszongya, te picí, te üdvözüd a plébános urat. A másiknak aszongya, te meg az édesanyját. Te meg, azt mondja a szakácsnét, a legnagyobbik az nem felejtí el hozzáteszi, hogy összesen az egész családot. De a picí beesett. A lépcsőn, mer nézte a papot aki ötte a hurkát, aztán a hurkára vót esze a cigánygyereknek. Nem tudott mást mondani, elfelejtett, ej, hogy baszom a papot. A másik meg aszongya, baszom az asszonyt. A nagy is körösztü esett rajtuk, aszongya, én mög baszom az egész családot. Aztán nem kapott a három gyerek semmit, réva möntek haza. Az öreg cigány meg aszongya, megájí az annya teremtésit annak a papnak, majd emönök én, aszongya. Mondja a papnak, hogy öküdm a gyerekeket, hogy üdvözüjék, maga meg még jó kikókányujja. Aszongya, hát tisztelendő ur, micsoda munkát csinát maga, össze-viszsa verte az én gyerekeimet? Aszongya, te cigány ujjan illedelmetlenü gyüttek be, hogy mit mondtak neköm. Hát aszongya, adott vóna a tisztelendő ur nekik hurkát. Aszongya, nem is tudtam nekik adni, mindjárt avva üdvözütek, hogy baszom a papot. Aszongya a cigán, tudja plébános ur akkor verte vóna meg ugy őket, hogy ilyen vastagot szartak vóna, mind amilyen vastag hurkát eszik.

16./

A papnak vót egy cselédje, Juliska. Aztán szerette a Juliskát a pap. Hát a Juliska mindig elkésött a misérü. Aztán aszongya, hát szivem mikor érté? Hát bizon má urfölmutatás után értem oda. Majd husvétra csinátatok neköd, aszongya, ujjan cipőt, hogy begyüssz azt én is meghallom, meg az összes mindenki téged néz. Kis ez a nyikorgós cipős. Hát ~~ix~~ meg is készüt virágvasárnapra a cipő. Hát aztán mikor legjobban állt a mise a Juliska akkor mönt. Nyikorgott a cipője, mindenki azt nézte, hogy ki lehet ez a nyikorgós cipős. Hát ki vót, mind a papnak a Juliskája. A pap hátranézött, aztán mondta, dominusz lobiszkusz, azt köllött vóna neki mondani. De aztán az is ráfeledközött a Juliskára. Aztán azt találta mondanyi a dominusz lobiszkusz helett, Julcsa szivem jó-e a cipő? A mester meg kapóra rá, se nem kicsi, se nem nagy. Aztán mindenki tudta, hogy a pap csinátatta a Juliskának a cipőt.

17./

Mikor a kanász hajtotta a disznókat, aztán találkozik a pappal. Köszön neki a kanász a papnak, szerbusz. Aszongya a pap, hogyan mondhatod nekem, hogy szerbusz? Hát aszongya, te is pásztor vagy, meg én is. Rendbe van aszongya a pap, akkor lesz rendbe, ha te is annyit megbaszol a nyájjad közül mind én. Ez csak ilyen rövid.

18./

Régen vót pusztán, hogy bejártak misére. És a Jancsi meg a Juliska is bement. Vót ilyen gyalogut a temetőn körösztü, aztán hát a temetőhől értek. A Juliska leült pisáni, a Jancsi meg hát a nagydógát elvégezte. A Juliskát rádobta a sir tetejére, aztán adj neki készen vót. Hát hónapok mulva kapja a Jancsi az értesítést gyerektartásér. Megszült a Juliska, aztán gyerektartásér bepörüte. Aztán pusztai gyerök vót, bíróságon még nem vót, nem tudta, hogyhát hogyan is köll ott feleni. Először bement a bíróhoz megkérdezni, hogy hogyan is adja elő ott a dolgokat. Ugy add elü a dógot, ahogy én neked elmondtam. Vasárnap lévén szent misére indultunk a temetőn át a gyaloguton. A Juliska leült vizelni, én a nagydógomat elvégeztem. Hát a Juliskát ráborítottam a sir tetejére, elüvettem a himvesszőmet beletettem a Juliskának a szemérmes testiébe. Ezáltal egyesülve lett a gyerek. Mondják a Jancsinak, hogy János adja elü ahogy vót. A János elkezdni, persze ugye lámpalázás vót. Hogyhát vasárnap lévén elindultunk szent misére temetőn áttu. Juliska leült vizelve huggyozni én meg a nagydógomat elvégezvén jó kiszartam magamat elüvettem a himvessző faszomat beletöttem a Juliskának a szemérmös picsájába ezáltal egyesülve jó nagyot basztunk ég ák lett a gyerek.

basa, hogy ezte az ingot, meg

Citraljáték:

É csoknai kaszárnyára sült a nap....

- - -

Balázs vitéz elment vitézséget próbányi. Egy erdősegen vitt el az útja. Az erdőszélbe egy hangot hall: Balázs vitéz gyere vissza ide a fa alá.

Tekintgelődik, nem lát senkit, megen csak útnak vál. Akkor megen mondja: Balázs vitéz gyere vissza ide a falalá.

Akkor nézi, hát egy kis kigyó vót a fán. Hát odament. Assongya, vigye el ütöt az édesaptyához. Assongya, mast amennyire csak bír az annyira hajta ki innen az erdőből. És mikor kiérték, akkor mondta neki, mas nézz vissza. Hát az egész erdő lángba állt. Hogy megmentette ez a vitéz ezt a kis kigyó kölköt, azt mondta neki, hogy ne

3130
KAPOSVÁR

féljen majd az ű édesaptyátu az, mer vastagok. De nem bántják, sőt örülnek, hogy űtet megmentette, nagyon sok pénzt akarnak majd neki adni, de ne fogadjon el sülük semmit mást, hanem a palláson van egy rozsdás kard és egy nyereg, és egy zsiros ing. Majd azt nem akarják ám odadni, de te ne állj ű tüle. Hát nem akarták váltig ugye neki adni, de hát megmentette a kis kölküket, hát neki adták. Na, aszongya, most űmehetsz ezzel vitézséget próbányi. Hát elment szépen haza, ott meg valami törökhasa vót a felesége körű. Ez űzaratta, de a felesége annyira heleszeratett a török basába, az ablakon adogatott be neki onni. Nézi a Baláze vitéz; még szebb színbe vót, mind amikor elzárta. A török basa meg a feleség összebeszéltek, hogy ezet az inget meg a kardot, - mer schass vetette le - beszéjje rá az urát, hogy vesse le. Hát annyira rábeszólte szegény, hogy hát levette, odatette a fejhő. Mikor elaludt, ez meg szépen benyújította a török basának. Az megvágta a zárkának az ajtaját, ezétment, akkor ijedt föl a Baláze vitéz, hogy most űneki vége van. Azt mondja neki a török basa: Na, gyere ki kutya, hogyan akarsz meghalni?

Azt mondja: Engem aprógassatok le úgy, mint egy répát. Tegyetek zsákba, tegyetek a lovam hátára, majd elvissz engem. Hát úgy is lett. Odaállított a ló a kigyók kapujához. Nézi a kis kigyó gyerek: apám, itt van annak a vitéznek a lova, aki engem megmentett, de nincs rajta a vitéz, egy zsák van rajta. Aszongya, ergye ereszd be. Kiöntik, hát látja, darabokba van a Baláze vitéz. Na, szépen összerakták, az élet vízzel meglocsolták, fölébredt. Aszongya, talán már el is vagyok késva. Aszongya, nem vagy, édes fiam, még elkésve, tebelüled lesz egy igen szép ló. Elvezetünk a vásárra, a török basa ott lesz, majd tégedet megvesz, hazavezet. Az asszonynak mondja: Gyere csak ki! Micsoda szép lovat vettem. Az asszony nézi, azt mondja, szép ám, csak egy a hiba benne. Hát mi a hiba benne, én nem találtam hibát, s te találasz?

Aszongya, a homlokára van írva, hogy Baláze vitéz. Ajjó megijedtek, na, azt a lovat le kő vágatnyi. Mondja a szógáló: Ej, de kár ezt a szép lovat levágatnyi!

Aszongya, mit mondasz te szógáló, amellik csöpp vérem legmesszebb elesik, azt vedd föl és napnyugta után ásd az ablak alá. Ugyis lett. Hát reggelre egy gyönyörű szép almafa lett az ablak alatt. Ugyhogy má el is virágzott, termése vót neki. A török basa megy örömmel, viszi be a feleséginek. Nézd, csak nézd, még ez nem vót, itt az este, s most már el is virágzott, meg is érett a gyümölcse.

Nagyon szép, aszongya, csak egy a hiba benne,
Hát mi a hiba?

Hát mer a szarára van írva, hogy Balázs vitéz.

Megen hát ezt a fát ki kell vágni. Megen csak sóhajtozik a szógáló;
Jaj, de kár ezt a szép aranyalmafát kivágni!

Mit mondasz, te szógáló? Jótét helyébe majd jót várhatsz, amellik fo-
gács legmesszebb esik, azt figyeld meg és napnyugta után vidd el a
halastóba. Hát elvitte. Másnap elmegy a török basa sétálni. Nagyon
gyönyörű szép arany kacsu úszkál a vízbe. Hát csalogatta kikacsát,
de amikor meg akarta fogni, akkor mindíg beljebb ment. Annyira, hogy
levetette az ingét meg a kardot letette. A kikacska csak csalta be,
mikor má jó benn vót, akkor főröppent, hamar fővette az inget meg
a kardot és azt mondta:

Na te kutya, mas hogyan akarsz meghalni?

Ugy akarok meghalni, mint te.

Te ugy nem halhatsz meg, tebelüled szép ló se lesz, aranyalma se
lesz, de aranykacska se lesz.

Négy felé haéštotta és a város négy sarkára kiakasztotta. A fele-
sége lett a szógáló, szógáló lett a felesége.

- - -

Vót két jó barát. Azok fogadást tettek, hogy ha nősülnek, akkor egy-
mást meghívják a lakodalomba. De hogyha meghal az egyik, még akkor
is meghívja.

Hát így is lett. Az egyik meghalt, mire nősülésre került a sor. Hát
eszébe gyutott ennek a jó barátjának, ha ő elmegy a temetőbe és
meghívja a barátját. El is ment. De az azt mondta neki, ne kinalja
semmivel, majd ha megnyomja a lábujját, akkor kísérje ki. Hát jó
van, őkísértessan temetőbe vissza. Aszongya neki, hát gyere le te is
egy kicsit az én lakásomba, nézd meg. Majd, aszongya, egy kicsit
beszélgetünk. Aztán lement. Pillanatokig tetézett neki, hogy ő ott
beszélget, aztán azt mondja, na, most már megyek haza, mer várnak.
Hát mire kiért onnan és hazatért, ott még a házuknak sem volt sem-
miféle nyoma sem. Őzen ment haza bokrétáson. Se hira, se hamva
nem vót a menyasszonynak se, meg a házuknak se.

- - -

Ezek ilyen zarándokok voltak, mentek, mendegéltek, mikor elfáradtak, valami barlangszexűségbe lefeküttek, és száz éveket aludtak. Mikor fölébredtek és megéheztek, bementek a városba ennivalójér, s amikor elővették a pénzüket az a botos nem tudta milyen pénz. Öreganyám ezekhez szokott imádkozni, a Hétalvó szentekhez, hogyha nem tudott alunni.

- - -

A Pieta meg a Juliska még jegyesek vótak, aztán azondta nekik az anyjuk, hogy menjenek el együtt az andocsi búcsúra, hogy a Szűz Mária jobban megsegítse őket. Aztán az Öregasszony bement suttyomba egy házhoz pálinkázni. A két fiatal meg bement a jutomi temetőbe, álltak egy sírra, aztán ott összerelmeskedtek. Vett a vőlegény a Juliskának harisnyát. Aztán nem a harisnyát gondúta ám, hanem a lába szarát, hogy milyen vastag. Aztán leüték a sírra, főhúzta Pieta a Juliska szoknyáját, aszongya, ej, de vastag lábod van. De szép harisnyát vettem ugye? Jaj, aszongya a Juliska, ne izélj, mer hátha gyűn az anyám. Hát aztán ment is az anyja. Utána bepálinkáztak, s odamentek gyónni. Nem szokás ugye se enni, se inni. A lány is gyónt. A pap kérde tőle, hogyhát van-e szeretőd? Aszongya, van, az is itt van. Aszongya a pap, nocsak, nocsak mondjad, mondjad.

Aszongya a lány, hogy anyám beament egy kocsmába, mi meg bementünk egy temetőbe, leütünk egy sírra.

Nocsak, nocsak, mondjad, mondjad!

Megfogta a Pieta a lábomat, akkor föllebb nyút, hogy ugye milyen szép kapcát vettem. De aztán nem akartam, hogy a lábomat tovább fogdozza, meg az anyám is odagyűnt.

Aszongya neki a pap, ördög bújjék az anyádba!

- - -

Máté néni tréfái:

A papnak a neve napja vót. Vót egy öreg cigánnak három fia, azt mondja, elmentek megköszönteni a papot... /Még szakad/

- - -

2./

3113

Haza mën a biró. A saszon beteg vót. Aszongya:édesapja, hát hun vótá
ijen sokáig, nem szoktá te ijen késő haza gyünni. Á édes angyalom, te
beteg vagy, émentem a menyecskéké. De ja pinám nem beteg ám!

3./

Akkor meg az ecceri papaszt mën 2 deres csikóva, a zerszágúton. Fővesz
egy menyecskét. - Öreg bácsi vót, mint én is - Elővette a bukszáját,
esztón nézegette a bukszát. A menyecskének a szeme villant egyet.
Aszongya, urabáttya; mennyit adna meg egy menyecskének. Egy menyecskének
semmit se, de egy ijjen faszér odaadnám a csikókat, meg eszt a bukszát
is.

4./

Vót egy katona királi lovász vót. Volt egy szürke lova. Mikor megpucóta,
akkor a királkisaszon ablakja előtt szokott emennyi. Asztán ékeszte :
csizmám fényes, kardom éles, magam vagyok nyalka legény, senkitől sem
félek. Egyszer a komornyik lánya, meg királkisasszon felöltöztek tá-

75

3113

bornoki ruhába. Lementek a zistállóba. No - aszongya - katona, ha a szürkét meg nem dőgozod, levágjuk a fejedet. A huszár oda-teszi a sámlit, aszongya: Hé, szürke, hé; ennek így kő lenni; esztet meg kő tennyi. Nem tulta, hogy kik ezek. Megpucóta a lovát. Mén a királ lakása előtt Csizmám fényes, kardom éles, magam vagyok nyalka legény, senkitü sem félek. A királkisasszon meg meglátta én: Hé ha Szürke, hé ennek így kő lenni, esztet meg kő tennyi. Hát hunnan tudja a királkisasszon esztet? Teltek miltak a zidók. Egyszer aña mén egy vándurló. Aszongya a huszár neki: Üregem gyűjjon be. Aggya ide a ruháját, öltözzön föl a zón ruhába. Maj gyüvök vissza. Bemén a királkisasszon konyhájához. Siketnek, némának tartotta magát. Ut a padon nem beszét semmit. Aszongya a királkisasszon a komornyik -lánynek, te ez nem tuggya ebeszényi, megdógoztattjuk magunkat vele. Jó. Megfüröszötték, attak neki vacsorát. Bementek egy szobába. A királkisasszon évágta magát. Vezesd ide, mer annyit se tud, hogy ide gyűjjon. Odament, a farka perze, hogy így át. Igazicsd bele, mer asse tuggya, hogy mit kő evve esinyányi, can buta kódis. A meg csak át. Te, Julcsa fogj egy gombostüt, büküdd a segge partját, majd belenyomja. Hát úgyis lett. Csak büküdd, büküdd, büküdd, Julcsa gyorsan büküdd. Na jó van, meg van ez. Aszongya Julcsa, királkisasszony én is mekkivántam. Hát aszongya fekidgy le. Ameg szebb vót, mint a királkisasszon. Lefekütt. Hát igazicsd be, mint én. Büküdd Marcsa, büküdd, büküdd. Hát jó van. Telerakták tarisznyáját ennivalóval, a vándollónak. Mén a huszár a zistállóba. Na üregem meggyüttem. Mennyi pénzt kérsz? Az ennivalót mind elviheted. Há vitéz úr! Nagyon szépen köszönöm. Báresak máskor is találnék ilyen üzletet! Fényergöte a lovát megint. Hát emint mén, kardom éles, csizmám fényes, magam vagyok nyalka legény, senkitül sem félek. Aszongya a királlány: Hé, ha Szürke, hé. Ez meg aszongya: Büküdd Julcsa, büküdd. Honnan tuggya ez a huszár eszt? Bepörülte őt. A tárgyalás előtt aszongya a királkisasszony: Hunnan tudtad te huszár, hogy büküdd Julcsa, büküdd. Honnan tudja királkisasszony aszt, hogy héha Szürke, hé? Mer én voltam, meg a Julcsa az a tábornok, amikor a Szürkét megdógoztad. Én meg aza vándulló vótem, skivel megdógoztatták magukat... Fébe hagyom a törvént; máskor is gyere el huszár.

5./
Ekhätt előtte való héték egy ember. A pap etemette. Akkor a juhász aszt mongya a kanásznak: te, énnékem ban egy birkám a falu végén. Te is mongy valamit. Ennekem meg van egy zsák dijóm itt és itt. Hozd e.

Aszongya a juhász a kanásznak, te én elmegyek a birkájér, addig a díjót itt a kriptába oszd ő. Ekezte: egy az enyém, egy a tiéd, egy az enyém, egy a tiéd. Ára món a dékány, Szalad a paphe. Tisztelendő uram, főtá-matt a halott. Eszt lokóne, imátkoznyi, óvasnyi. Hí -aszongya - énné-kem fáj a lábam, nem bírok emennyi. Aszongya a dékány, a nyakam közé kapasskodik plébános úr és éviszem odáig. Akkor má nem tudott sza-badunyi a pap. Ékő mennyi, mer a dékány éviszi a vállán. Odajérnek. A kanász csak mongya: egy az enyém, egy a tiéd. A kanász meghallotta, aszt hitte, hogy a juhász jött meg a birkával, aszongya, meghoztad? - kiszól a kriptából - Aszongya meg. Dobd le, majd megfejten. Erre a pap leugrott a dékány hátáról, futóra.

6./ lány

kaszányi

A királ kihirdette, városrú-városra, aki akkorát tud kaszányi, amit ő át nem tud pisányi, hozzá megy feleségül. Kaszátak grófok, bárók, hercegek. Nem tuttak ollat kaszányi. Akkor odammet egy suszter legény. Akkorát kaszát, amekkora alá ő lefeküdt. A kirákisasszony délbe ment ki, hogy megnézi mekkorát kaszát. A suszterlegény meg fölállította a himvesszejét a rend alatt. Mén a kirákisasszon, nézi. Ej, -aszongya- én ebbe beleülök, ez valami ollan varássvesző. A suszter nyomkotta föl-felé. Persze elsütt. No kirákisasszon pisálja át a rendet. Persze nem tudott pisányi, csak a lába elejibe.

7./

A királnak vót valamikor egy jó baráttya. Három fija vót neki. Bemegy a legidősebb fija, megkérdezi a zapjától, mér sir az egyik szemem, mér nevet a másik. Akkor még buzogán vót, meg kard. Fogta a szög a buzogánt, hozzádobta a fijáho. Kérdi a középső, no mit mondott apám? Meny be te is, asztán megtudod. Bemegy. Alig kezd el, ahhoz is hozzá-vágta. Ajis leszalatt, Bemén a legkisebbik. Apám azért gyűttem, legyen szives mongya meg nekem, mér sir az egyik szemem, mér nevet a másik. Ez eláté fére, a buzogán belefúródott a falba. Kihúzta. Tessék apám. Nem vagyok kutyád, most üss agyon, ha kedved van. Nem fíjam nem ütlek agyon, láttem, hogy bátgáidnál te vagy a legvitézebb. Neked meg is mondom, mér sir az egyik szemem. Az egyik szemem azért sir, mer egyik fíjam se katonának való, vagy császárnak való. Másik szemem? Ez előtt 75 éve vót egy jó barátom, aki a zaranyrétet őrizi, itt és itt, és azóta nem tudok vele beszényi, mer a zördögök mindig ingerülük. Apám én emegyek ide hozom a barátodat. Jó van fíjam. Món le csöndesen.

Kérdi a legidősebbik bátya? Aszongya, akkor főmegyek apámho, én vagyok a legidősebb, engedelmet kérek, hogy elmehessek. Megengedte neki az apja. Ement a rézhidig, félévig járt odájig. Onnan főszakasztott egy deszkát, hogy megmutassa apjának. Félévig meg visszament. Aszonta a zapja neki, hogy csak 10 percig tartott, mikor ojan fije vót. Bemegy a középső. Ammeg ement az ezüsthidig. Egy évig ment egy évig vissza. Ez nekem csak negyedóra vót, mikor fije vótam. No mos főmén a legfijatalabb. Édesapám én is próbálkozom. Ah fijam ne is próbálkoz. A bátyaid is így csináltak. De édesapám engéje meg, hát én is a fije vagyok. Jó van fijam émehecc. Akkor lement a zistállóba keres lovat, nem talál. Egy öreg asszon mén arra, -aszongya- édes királfí, tudom, hogy mije bajod van. - Boszorkányos asszony vót - tudom mi ja bajod, de itt lovat nem találsz. Kérd el apádtól azt a 75 éve, mikor nála vót egy csont kürt, azt kérd el apádtú és abba fújj bele. Maj gyünnek lovak, hogy a várkaput átugrálják, de te egyet se válasz. Gyün egy sánta csikó. Az mikor a kapu alá ér, tekerd háromszor kezedre a farkát, s úgy ereszd be a zistállóba.

De ha kérdi apád, hogy ki mondta, ha nem erőszakoskodik, ne mond meg neki. Ha erőszakoskodik, akkor mond meg neki, hogy egy öreg asszony mondta, úgyis lesz, bemen az apjához, kérdi az apja azt neked ki mondta fijam, hát egy öregasszony. Jó van fiam, ott van a 77. ablakba a kürt, vedd ki, kivátte, belefújt a kapu alatt, hát negyedóra múlva gyüttek ám akpunál, hogy engem válaszon, meg így, meg úgy, még gyütt egy sánta csikó, oan háromszor a farkára, kezére tekerte a farkát, beeresztette a zistállóba, akkor a ló megszólamlott, úgyis tudom Mirkó királfí, mi a bajod. Most kérd el apádtól azt a lószerszámot, azt a kardot, azt a sisakot mindent, milyen apádat harcoltam ekkor, és ekkor, és akkor gyere vissza. Akkor egy merce paraszt, egy merce zabot vagy árpát vagy egy merce-akó bort kért a ló, hogy azt hozzon neki mindent odavitt. Akkor fogta a gyeplüt és vezette, a ruha mind oan rozsdás volt, kard minden, nézz vissza gazdám, mit látsz? Még látom a tornyot akkor még mennyünk, negyedszer azt mondja, hogy nem látok semmit, akkor a ló megrázkodott négy lábú táltos ló lett. Ráfújt a ruhára, kardra mind arany lett. Nézd meg a bal fülemben találsz egy diót, aztat boncsd fel, egy arany királi ruha volt, azt vedd rád, akkor most azt mond meg, hogy, hogy mennyünk, mint a gondolat vagy mint a szél, aszongya ahogy te lovam akarod, se tebenned se én bennem ne legyen kár. Kum be a szemed, egyet kopantott, fönn is vót a hátán.

Behunyta a szemét egyet toppantott az ezüst hidnál voltak. Itt vót a középső bátyád félévig gyütt idáig, félévig vissza. Most kum be a szemedet, bekunta. Egyet toppantott az aranyhidnál vótak. Na most kum be a szemed, de vigyázz! Fogózz meg a sörényembe, hogy le ne ess. Mert itt a boszorkány-ország. Tiszta sötétség vót. Kun be a szemedet. Egycer mondta neki, nézz vissza, mit látsz? Én látok egy öreg asszont söprüvel jön utánunk. Ne féj semmit. Jaj -aszongya- mindjárt leesek. Fogózz meg. Kiértek. Egy magos üveghegyet találtak. Ezen körösztü kő mennyi. Üveghegy, hogy majnem az eget verte. Kun be a szemedet édes gazdám. Bekunta a szemét egy pillanatot alatt fent vótak az üveghegyen. Na nézz gazdám, erre is arra is látok -aszongya- innen egy arany rétet. Ott egy kastélyt látok az az édesapádnak a barátja. A ló megmondta neki. Most kund be a szemedet mindjárt ott leszünk. Bekunta a szemét, hát az öreg aludt, a kard meg a feje fölött játszott. Ó parancsot adott belőle, mer jó barát, úgy hogy az ördögök nem fértek vóna hozzá. Ű nem parancsot a kardnak, visszament lefeküött ű is, kard ki hüvelyiből az ű kardja is játszott a feje fölött. Az öreg fölébred, kimegy a kastély elejbe látja, hogy egy ló ott van meg egy fiatal ember a kard meg, hát nem bírta kivárni megakarta próbányi, hogy barát-e vagy ellenség, kard a hüvelyibe a kard mindjárt belement a hüvelybe. Fiam kelj föl, kivagy? Ez és ennek a fia vagyok. Jaj átölelte megcsókolta, az én jó barátom. Eljöttem öreg érted, apám sir, nevet érted mindig. 75 éve, hogy utoljára láttuk egymást. Hát jó van gyere be fiam. Ittak, ettek egyszer csak a zegész rét teli van ördöggel. Kard ki hüvelyből, hát az ördögök, 12 megmaradt a Mirkó királfi utánuk ment. Túl az üveghegyen körösztü a zöreg nem tudott utánuk mennimert a lován nem vót gyémántszeg a patkón. Nem tudott a züvegre fölmenni mert csak úgy tud. De a Mirkó királfi utánuk ment, a pokolnál éppen becsukodott volna a pokol ajtaja. Utánna mind a 12 levágta, a zördögöket, akkor egy öreg asszony ült a szövőszéken. Egyik vetélőt odarakta, egy szakasz katona emerre egy szakasz katona a királfi utóvégre ez nem lehet gyerünk haza a zöregasszon raktak egy máglyát egy gyűrű beledobták. Kipattant tüzből zöregasszon lett megint, akkor könyörgött a királfinak mert akkor többet nem lett volna bent élet, engégy, többet nem küldök arra a részre katonát. Nem megyek el, meghagyom az életedet. Akkor adott neki az zöregasszon gyémánt patkót, arany patkót, mert tudta, hogy a zöreg nem tudott volna emenni. Visszamentek megpatkútták a zöregnek a lovát, ott vótak még pár nap, a zördögök nem mentek, na fiam elmegyünk. Hát aztán mentek a züveghegyen körösztü, de már sötétség nem vót.

3113

Hazaérnek a két jó barát megölelik egymást, azt mongya neki a fíjának te mink is vitézek voltunk, de a te fiad még vitézebb mint mink. Erre azt mongya az apja a kutyafejű tatárt ketten se tudtuk legyőzni, ez meg meghallotta. Apám én azt is elmegyek megpróbálom. Édes fiam ketten mi alig tudtunk, aztán lemén a lovához, mongya a lónak, hogy miről van szó, Mirkó királfi gazdám nem bánom, de apádet baráttyát is alig tudtunk a kutyafejű tatár várából kigyünni. Mindegy lovam elmegyünk. Adj nekem azt amit elsőbe adtál aztán elmegyünk. Akkor ott mak királ volt, mennek a zöld királ felé, annak a zországaiba, azt mongya zöld királ: hova mész királfi? én megyek a kutyafejű tatárhoz. Ha szerncsésen jársz, hozd vissza a lányomat, mert a kutyafejű tatár elrabolta. Tied lesz a zországom meg a lányom. Megy a vörös királ, a is úgy, tök király a is úgy. Oda ér a tök királ szomszédja volt a kutyafejű tatár bemen, három királlány az ablakon nézték ki. Kedves vitéz úr mit keress itt ahun még a mađarak sem járnak? járhatnak? Én azért gyűttem, hogy tikteket kiszabadítsalak meg a kutyafejű tatárt kivégezni. Hu a kutyafejű tatárt ki nem tudott, hát hol vannak annak a zereje. Ott van pincébe ekkora és ekkora hordó borba, aggy egy korsót, a királlánnak mondta, a zöld királlánnak. Akkor a kardnak mondta szétvágta, akkor hamuval, homokkal behintették a hordót, megtötötte, és belemártotta zujját és eszeszer annyi ereje lett, hát amint kifőz a bor elfőtt, egycer dobják ám buzogánt 77 km-ről, haza. A 77 mázsás buzogánt. A királfi belemártogatta a zujját, visszadobta. Ippen a kutyafejű tatár lova elejbe esett le a buzogán. Erre aszongya a kutyafejű tatár, nye, te, nye. A farkasok egyék meg a húsodat sohase ugrottál vissza, de aszongya a lova, soha se dobták ám a buzogánt vissza. Visszadobták, na csak mennyek, avval a kecskebékával elbánnok. Hazaértek. Persze a királlán elbújtatta, a királyfit. Emberszagot érzek asszonyaim. Van itt egy valaki. Tudta a kutyafejű tatár, hogy a királnak a fia, meg azt is tudta, mert mindent etudott, ne báncsd asszongya, nem is bántom előbb isszunk, esszünk, akkor kimegyünk, párbajra. Ettek, ittak, na Mirkó királfi asszongya ne elbúcsúztál, apádtu, anyádtu, én el, hát te, én má 75-78 éve elbúcsúztam. Na akkor menjünk ki. Hát hogyan birkózzunk, verekedjünk. Asszongya leszö tüzláng, én piros te meg zöld. Összeecsapkodtak a lángok egyformán erősek voltak. Akkor a varjúk röpütek arra, aszongya a piros láng, csöppentsetek a kék lángra két csöpp vizet, járhattok három országba. E meg fűkátott csöppentsetek

Erre a kutyafejű tatár észhö gyűtt, hogy ü lesz a gyöngébb. Gyerünk birkózni. A kutyafejű tatár Mirkót térdig belevágta Ez kiugrott ez belevágta kétszer, kapta a kutyafejű tatár vállig belevágta földbe.

Akkor kapta a kardot levágta a kutyafejű tatár fejét. Kard hüvelyibe bement. Örültek a lányok, hogy most már szabadok. Szomorú lett a királ. Aszongya a fehér király lánya, talán nem akarsz bennünket elvinni. Nem azért szomorkodom, hanem, hogy eszt a kastélyt itt kell hagyni eszt a szép várát. Ezen segítünk itt ez aranyvessző kerül meg és egy piros almává lesz. Ugyis lett. Megkerülte a kutyafejű tatárt feje meg a lova bent vót, meg a három király lány az alma közé. Hazaér a Mikó királfi, látja a két öreg, nem vót ez oda, kicsinyülötték, ez még csak a tájat messziről sem közelítette meg, *Mikó* kiment a rétre, megkerítette visszajárul a kastélyt, szép gyönyörű királynők néztek ki, Erre fogta a kutyafejű tatár fejét, hozta ki, bocsánatot fiem, hogy megkérdeztelek, nem tudtam, hogy a kutyafejű tatárt valaki, kivégezte. Akkor gyűtt a zöld királ a lányáért, gyűtt a piros királ lányáért, mind a három királ, királfi vót, három lán vót, mindenik kapott egy országot, de ez a zöld királ lányát vette feleségül.

8./

Utazott egy huszár meg egy baka, városban. Meglátták a királkisasszont a huszár meglátta. Hát ~~aszongya~~ pajtás a bakának mondta. Eszt a kisasszont egy hét alatt százszor megcicerélném. Meghallotta eszt a királkisasszon, utánna küldte a *küldöncöt*, hogy ebbe és ebbe a kávéházba szájjon meg, majd ő üzen érte. Hát eccer egy hét múlva, amint isznak-esznek királkisasszon álja az egész cekket, megmondta a küldöncnek, hogy a vendéglősnek mondja meg, hogy a királkisasszon füze-ti adjon nekik mindent ami szemüknek szájuknak megteccik. Jó van Ecceriben ám a királkisasszon, huszár kezd meg a százat, ebből százat csinítani egy hét alatt hogyan, egyszer csinát hármát megölédett, a baka is segítette, de akkor is, a hét utólján vótak 45 csinát, hun van a száz, szökjün meg aszongya, a huszár, ahogy mennek a városba egy helyen látnak világoságot a zablak alatt, hát a barát a ~~barát~~ törte a diót, aszongya bemegyünk ehhez a baráthoz, hátha kisegítene bennünket, bemegy a huszár aszongya így és így áll, tiszteletes atya, mennyit kő, százat, megyek, hát amit olvassák, egy, kettő, három, négy, de aszonta a huszár az ütőst ü végzi el a századikat, bemegy a barát, ekezdik olvasni egyszer eltévesztették, aszongya a barát, kezdjük újbu, hát a királkisasszon megsokalta, hát ez annyira birja, jó van egy megmarit, ~~es~~ na most az ütőst a huszár végzi el. Főment a királkisasszon négykézláb állt de befogta, hogy a huszárnak ne legyen igaza. Ameg belökte a valagába, ezér bepörülte a királkisasszon, hogy nem jó helyen kereskedett,

- 9 -

hát a bíróságon, a tárgyaláson, hát huszár nem jó csinyátad, kérem
szépen az ajtó becsukódott, kiugrottam a kulcslikon.

82

3113